

ВІСНИК української громади в Хорватії

VJESNIK ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

Загреб, 2013 - номер 26

Zagreb, 2013 - broj 26

Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske

UKRAJINSKA ZAJEDNICA
GRADA ZAGREBA

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Видавець: **Українська громада Республіки Хорватія**
Remetinečka cesta 79A, 10 000 Zagreb
Tel: 01/370-1939 ; Fax: 01/370-1936
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun u Hypo Alpe-Adria banci: 2500009-1102188395
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: 098/ 1933-288 ; e-mail: vjesnikuz@gmail.com ; ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **1200 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**
Distribucija: **Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba**

За видавця: **Микола Застрижний**
За издавача: **Nikola Zastrizni**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Михайло Семенюк, Остап Филіма, Марія Мелешко, Оксана Стурко і Віктор Филіма**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Mihajlo Semenjuk, Ostap Filima, Marija Meleško, Oksana Sturko i Viktor Filima**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Коректор: **Єсенка Миськів**
Korektor: **Jesenska Miššiv**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj izlazi uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH

ЗМІСТ - SADRŽAJ

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

- 4 X. Svjetski kongres Ukrajinaca u Ljvivu, Ukrajina. *Marija Meleško*
- 5 Пресове повідомлення від Світового Конгресу Українців.
- 6 Potpora pridruživanju Ukrajine u EU.
- 6 Колона пам'яті у Вуковарі. *Тетяна Рамач*
- 7 У кожного своя доля. *Тетяна Рамач*
- 8 Нарешті маємо антологію сучасної української літератури хорватською мовою. *Джура Відмарович*
- 10 Вийшла з друку нова книга "Слов'янська збірка – Україна". *Оксана Мартинюк*
- 10 Українці Хорватії взяли участь у цікавому проєкті "Етно зачіски світу". *Тетяна Рамач*
- 11 У Старом Граду на острові Хвар проведена Літня школа для дітей українського походження. *Тетяна Рамач*
- 13 VI Центральна маніфестація українців Республіки Хорватія. *Томо Лучановіч*
- 14 XII Українська маніфестація дитячої творчості в Славонському Броді "Пісня – душа народу". *Оксана Мартинюк*
- 15 XII. Ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva u Slavonskom Brodu "Pjesma – duša naroda". *Nives Romanjek*

MEDIJI O NAMA

- 16 Čak 100.000 Ukrajinaca na ulicama. Policija zgradu vlade branila suzavcem i pendrecima
- 16 Ukrajinska oporba poziva na nove izbore i štrajk
- 17 LETEĆI DIV Najveći avion na svijetu sletio u Zagreb! Kapetan: 'Pista je prekrasna'

80-а РІЧНИЦЯ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ - 80. OBLJETNICA HOLODOMORA U UKRAJINI

- 18 U Hrvatskoj obilježena 80. obljetnica Holodomora u Ukrajini. *Intervju s predsjednikom Ukrajinske zajednice RH Nikolom Zastrižnim*
- 19 U spomen na žrtve Holodomora. *Oljha Kaminska*

ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ - DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA

- 22 UKPD "Dnipro" – Rijeka aktivno nastavlja s radom. *Oljha Kaminska, Olena Mrak*
- 22 Koncert "Glazbeni talisman" u Rijeci. *Oljha Kaminska, Olena Mrak*
- 24 "Večer ukrajinske pjesme i plesa" u Lipovljanima. *Ivan Semenjuk*
- 24 Članovi UKPD "Ukrajina" iz Slavanskog Broda na turneji po Ljvivskoj oblasti u Ukrajini. *Davor Lagudza*
- 26 VI Вуковарський етно-ярмарок. *Тетяна Рамач*
- 26 VI. Vukovarski etno-sajam. *Tetjana Ramač*

ДО 200-ОЇ РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

- 27 Любити Шевченка - любити Україну. Любити Україну - любити Шевченка! *Лідія Стурко*
- 28 Voljeti Ševčenka – voljeti Ukrajinu. Voljeti Ukrajinu – voljeti Ševčenka! *Lidija Sturko*

UZ 100. OBLJETNICU PRVOG SVJETSKOG RATA

- 29 Hrvatske postrojbe u Prvom svjetskom ratu na ukrajinskim zemljama – Zakarpattju, Lemkivščyni, Volynji, Halyčyni i Bukovyni. *Boris Grafjuk*

Na naslovnoj stranici: Nacionalni muzej "Memorial sjećanja na žrtve Holodomora u Ukrajini".

Na zadnjoj stranici: Prosvjedi u Ukrajini zbog nepotpisivanja sporazuma o pridruživanju Europskoj uniji

X. Svjetski kongres Ukrajinaca u Ljvivu, Ukrajina

● Delegati i gosti Svjetskog kongresa Ukrajinaca u Ljvivu, Ukrajina

Ukrajinskom gradu Ljvivu od 20. do 22. kolovoza 2013. godine održan je X. Svjetski kongres Ukrajinaca na kojemu je sudjelovalo 208 delegata pristiglih iz 27 zemalja svijeta te 350 gostiju iz različitih zemalja i mnogih županija Ukrajine.

X. Svjetski kongres Ukrajinaca pružio je mogućnost sudionicima da razmijene iskustva i mišljenja po raznim pitanjima, predstave svoje uspjehe i postignuća te razrade planove za daljnju koordinaciju za 20-milijunsku ukrajinsku dijasporu.

Osim izaslanika na Kon-

gresu su bili prisutni predstavnici vladinih struktura Ukrajine i čelni ljudi iz opozicije.

X. Svjetski kongres Ukrajinaca, posvećen sjećanju na žrtve Holodomora 1932.–1933. godine u Ukrajini, započeo je s radom 20. kolovoza svečanom povorkom kroz grad Ljviv i komemoracijom za žrtve Holodomora ispred spomenika Tarasa Ševčenka na glavnom gradskom trgu. Iste večeri održalo se svečano otvorenje X. Svjetskog kongresa Ukrajinaca u Ljvivskom nacionalnom akademskom kazalištu opere i baleta "Solomija Krušelnyjcka" gdje se nazočnima obratio predsjed-

● Svečano otvaranje X. Svjetskog kongresa Ukrajinaca

nik Svjetskog kongresa Ukrajinaca Evhen Čolij.

Za vrijeme "okruglih stolova" razmatrale su se tri važne teme za ukrajinsku zajednicu u svijetu, posebice: "Europska integracija – jamac nezavisnosti Ukrajine i pomoć u njezinoj demokratizaciji", "Uloga Ukrajinaca u dijaspori u promicanju zajedničkih interesa" i "80. obljetnica Holodomora u Ukrajini 1932.–1933. godine".

Na Svjetskom kongresu Ukrajinaca u Ljvivu, u radu tematskih zasjedanja i "okruglih stolova" aktivno su sudjelovali delegati Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske: predsjednik Ukrajinske zajednice Republike

Hrvatske Nikola Zastrižni, zamjenik predsjednika Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske Ostap Filima, član predsjedništva Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske Andrej Pavlešen, predsjednik Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Kobzar" iz Zagreba Slavko Burda te predsjednik Odbora za međunarodnu suradnju Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske Viktor Filima.

Na Kongresu je Ukrajinsku zajednicu RH prezentirao i podnio izvješće o njezinom radu predsjednik Ukrajinske zajednice RH Nikola Zastrižni, a u sastav Nadzornog odbora Svjetskog kongresa Ukrajinaca izabran je Viktor Filima iz Hrvatske.

● Predsjednik SKU-a Evhen Čolij i supruga Anna Čolij s ukrajinskim izaslanstvom iz Hrvatske

● Nikola Zastrižni, predsjednik UZRH

Evhen Čolij ponovno je izabran za predsjednika Svjetskog kongresa Ukrajinaca

● Evhen Čolij, predsjednik SKU-a

Dana 22. kolovoza 2013. godine delegati X. Svjetskog kongresa Ukrajinaca iskazali su povjerenje dosadašnjem predsjedniku Svjetskog kongresa Ukrajinaca g. Evhenu Čoliju i izabrali ga za predsjednika SKU-a na drugi petogodišnji mandat.

Evhen Čolij je član Odvjetničke komore Quebeca od 1982. godine i dugogodišnji partner jednog od najvećih odvjetničkih društava u Quebecu, Lav-

ery de Billy, gdje radi više od 170 odvjetnika. Njegova odvjetnička praksa uključuje područja korporativnog i komercijalnog prava, posebice u sudskim sporovima, zastupanje dioničara u sporovima, provođenje procedure bankrota velikih korporacija, zastupanje banaka u sudskim sporovima, parnice u vezi kršenja kolektivnih ugovora itd. Kao pravnik sudjeluje na ročištima u Vrhovnom sudu Kanade i sudovima Quebeca

različitih razina.

Evhen Čolij prvi put je izabran za predsjednika Svjetskog kongresa Ukrajinaca u Kyjivu 2008. godine. Za vrijeme svog prvog mandata posvetio je veliku pozornost promicanju europske integracije Ukrajine te podupiranju ljudskih i nacionalnih prava Ukrajinaca diljem svijeta bez obzira na zemlju njihovog prebivališta.

S ukrajinskog prevela Marija Meleško

Світовий Конгрес Українців

Ukrainian World Congress

ПРЕСОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

4 листопада 2013 р.

**Світовий Конгрес Українців закликав провідників ЄС
підтримати підписання Угоди про асоціацію між ЄС і Україною
Українські громади 40 країн долучилися до цього заклику**

4 листопада 2013 р. Світовий Конгрес Українців (СКУ) разом з українськими громадами діаспори із 40 країн закликав провідників Європейського Союзу (ЄС) підтримати підписання Угоди про асоціацію між ЄС і Україною під час Третього саміту Східного партнерства 28-29 листопада 2013 р. у Вільнюсі, Литва.

У листі, який підписали Президент СКУ Євген Чолій та голови складових організацій СКУ, відзначається, що цей саміт стане визначним історичним моментом у відносинах Європи з країнами Східного партнерства та остаточним тестом для політики Східного партнерства ЄС, зокрема тому, що на цьому заході планується підписання Угоди про асоціацію між ЄС і Україною.

Ця угода дає унікальну можливість для європейської інтеграції інтелектуального капіталу, індустрії, ринку і природних ресурсів України. Гармонійна всесвітня інтеграція 20 мільйонів українців діаспори та їхній цінний внесок у розвиток різних держав, у тому числі й членів ЄС, є переконливим показником величезних потенційних переваг євроінтеграції України до ЄС.

Однак зараз ця перспектива перебуває під загрозою через потужні сили в Україні і за її межами, які мають намір перешкодити євроінтеграції України та спрямувати Україну до Митного союзу і Євразійського економічного союзу.

У своїй резолюції від 12 вересня 2013 р. Європейський Парламент наголосив, що ЄС слід виконати свої зобов'язання та в дусі солідарності з країнами Східного партнерства, включно з Україною, втрутитися і захистити їх від відкритого, тривожного та зростаючого тиску Росії на них.

“Підписання Угоди про асоціацію між ЄС і Україною є найбільш ефективною практичною дією, яку б ЄС міг зробити, щоб підтримати Україну як державу-партнера в цей критичний час, – заявив Президент СКУ Євген Чолій. – Це б також підтвердило європейський характер населення України та дало потужний стимул до демократії і соціального прогресу в Україні, стало важливим кроком у подальшій модернізації і європеїзації України та сприяло регіональній безпеці, стабільності і добробуту”.

СКУ є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діаспорі, що представляє інтереси понад 20 мільйонів українців. СКУ об'єднує в своєму складі українські організації із 33 країн та підтримує зв'язки з українцями ще 14 країн. Заснований у 1967 р. як неприбуткова організація, у 2003 р. СКУ був визнаний як неурядова організація зі спеціальним консультативним статусом Економічною та соціальною радою Організації Об'єднаних Націй.

MEDIA RELEASE

4 November 2013

**Ukrainian World Congress urges EU leaders
to support the signing of the EU-Ukraine Association Agreement
Ukrainian communities in 40 countries join appeal**

On 4 November 2013, the Ukrainian World Congress (UWC), together with Ukrainian communities in 40 countries, urged the leaders of the European Union (EU) to support the signing of the EU-Ukraine Association Agreement during the Third Summit of the Eastern Partnership scheduled for 28-29 November 2013 in Vilnius, Lithuania.

The letter, signed by UWC President Eugene Czolij and UWC member organizations Presidents, highlights that this summit will be a defining historical moment in Europe's relations with the Eastern partner countries and the ultimate test of the Eastern Partnership policy of the EU, notably because the EU-Ukraine Association Agreement is slated to be signed at this event.

This agreement offers a unique opportunity to achieve the European integration of Ukraine's intellectual capital, industries, market and natural resources. The harmonious worldwide integration of the 20 million Ukrainians in the diaspora and their valuable contribution to the development of various countries, including the EU member states, is a telling indication of the enormous potential benefits of Ukraine's Euro-integration.

However, this prospect is currently in jeopardy because of powerful forces, both inside and outside Ukraine, that are intent on derailing Ukraine's Euro-integration and driving Ukraine into the Customs Union and Eurasian Economic Union.

In its resolution of 12 September 2013, the European Parliament stressed the need for the EU to fulfill its responsibility and, in the spirit of solidarity with the Eastern Partnership countries, including Ukraine, engage and defend them against the open, alarming and escalating pressures being exerted upon them by Russia.

“The signing of the EU-Ukraine Association Agreement is the most effective practical measure that the EU could take to support Ukraine as a partner country at this time of crisis,” stated UWC President Eugene Czolij. “It would also reaffirm the European character of the Ukrainian people while providing a strong stimulus to democracy and social progress in Ukraine, serve as an important step in fostering the further modernization and Europeanization of Ukraine, and promote regional security, stability and prosperity.”

The UWC is the international coordinating body for Ukrainian communities in the diaspora representing the interests of over 20 million Ukrainians. The UWC has member organizations in 33 countries and ties with Ukrainians in 14 additional countries. Founded in 1967 as a non-profit corporation, the UWC was recognized in 2003 by the United Nations Economic and Social Council as a non-governmental organization (NGO) with special consultative status.

Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Українська громада Республіки Хорватія
Remetinečka cesta 79A, 10 000 Zagreb

Zagreb, 30. rujna 2013.

Vlada Republike Hrvatske
n/r g. Zoran Milanović, Predsjednik Vlade
Trg sv. Marka 2
10 000 Zagreb

Predmet: **Potporna pridruživanju Ukrajine u EU**

Poštovani gospodine predsjedniče Vlade,

obraćamo Vam se s čvrstim uvjerenjem kako integracija Ukrajine u Europsku Uniju ima veliki strateški značaj za Europu, Ukrajinu te oko 2000 Ukrajinaca koji žive u Republici Hrvatskoj, koja je nedavno pristupila Europskoj Uniji. Republika Hrvatska uspješno se prilagođava europskim principima te kao njeni žitelji možemo posvjedočiti o pozitivnim iskustvima eurointegracije.

U rezoluciji Europskog parlamenta od 25. studenog 2010. godine, među ostalim, navodi se kako Ukrajina ima europsku perspektivu te snažne kulturne, povijesne i ekonomske poveznice s Europskom Unijom, i jedan je od ključnih partnera u Uniji među istočnim susjedima, koji daje važan doprinos sigurnosti, stabilnosti i dobrobiti cijelog kontinenta.

S tim u svezi Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske poziva predstavnike Republike Hrvatske da podrže potpisivanje Ugovora o pridruživanju između Europske unije i Ukrajine 28. i 29. studenog 2013. godine u Vilniusu.

Potpisujući Ugovor o pridruživanju, Europska unija dodatno će utvrditi europski karakter stanovnika Ukrajine. Takva gesta povjerenja i vjere u ukrajinski narod imat će snažan poticaj demokraciji i socijalnom razvoju u Ukrajini.

Ugovor o pridruživanju pojačat će samouvjerenost ukrajinskog naroda koji ima mnogo toga ponuditi EU. Osim toga, ugovor će ojačati povjerenje inozemnih investitora i potrošača u Ukrajini, što će vremenom poboljšati kvalitetu života i stvoriti je poželjnim partnerom za Europu.

Međunarodni sportski događaj "Euro 2012." kojemu je jedan od domaćina bila i Ukrajina, doprinio je da se jednim dijelom osjeti veličina potencijala eurointegracije Ukrajine. Mogućnost za dostignućem integracije, osobito jačanje intelektualnog kapitala, industrije, tržišta i prirodnih resursa Ukrajine, prilika je koja se ne propušta. U ovim odlučujućim trenucima prigoda poput ove je na neki način i ugrožena ukoliko EU u kratkom vremenu ne učini konkretne korake za potpisivanje, ratifikaciju i realizaciju Ugovora o pridruživanju EU i Ukrajine.

Molimo Vas, pružite ruku potpore kako bi se uspostavila povijesna pravednost i Ukrajina postala članom velike europske obitelji koja se temelji na demokratskim principima i načelima.

Ukrajinski narod tijekom povijesti je stradao i izorio svoje pravo biti članom demokratskog društva. Svjesni velikog truda i ulaganja u proces stvaranja demokratskog društva u Ukrajini i sami ćemo, kao jedna od najstarijih ukrajinskih dijaspora u svijetu, a od nedavno i kao članovi EU, preuzeti na sebe dio odgovornosti za utvrđenje takvog društvenog poretka u našoj pradžini.

S poštovanjem!

Predsjednik
Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske
Nikola Zastrižni

Колона пам'яті у Вуковарі

Відзначення 22-ої річниці Дня пам'яті жертв Вуковара

Кожного року 18 листопада для відзначення сумної дати і віддання шани жертвам міста та його мешканцям, у Вуковарі збираються люди з усіх куточків світу. Об'єднавшись у колону пам'яті, тихо крокують вони до цвинтаря шляхом глибокої поваги, побожної відданості до тих, хто загинув восени 1991 року, обороняючи своє місто Вуковар, яке нині стало містом особливого благочестя.

У кривавій битві за Вуковар загинуло біля 3 600 осіб, багато з них було відведено у концентраційні табори, величезна кількість

безслідно зникла. Серед тих, хто підтримував хорватів у боротьбі за незалежну державу, були і українці. Згідно статистики, у Вуковарі серед численних жертв найбільше постраждало представників української національної меншини.

Вшановуючи пам'ять загиблих у війні за незалежну хорватську державу і свободу Хорватії, вінок біля пам'ятника загиблим воїнам на Меморіальному цвинтарі жертв Вітчизняної війни у Вуковарі поклала делегація української національної меншини Республіки

Хорватія, зокрема, українці, які проживають у Вуковарсько-сріємській області.

У складі делегації були представник української національної меншини Вуковарсько-сріємської області проф. Наташа Вовк, голова Ради української національної меншини м. Вуковар Марія Семенюк-Сімеунович, заступник голови Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка з Вуковара проф. Тетяна Рамач.

Тетяна Рамач

У кожного своя доля

Життя цієї жінки, Марії Рудкевич-Жак, могло б лягти в основу багатосерійного фільму. Стільки випало їй пережити! Народилася вона 30 липня 1936 року в Пнрйворі (Боснія і Герцеговина) в сім'ї українських переселенців Гані та Петра Рудкевич. Коли Марічці виповнилося чотири роки, померла мати і батько привів до хати мачуху, яка взяла під свою опіку Марію та її двох молодших братів.

Родина жила бідно й тяжко. З шести років Марічка почала доглядати худобу та піклуватися про братів. А після того, як мачуха мігрувала в Америку, дівчина почала самостійно вести господарство, стала 12-и річною господинькою. Нині на запитання "Як минуло дитинство?", відповідає коротко й сумно: "Дуже швидко".

Так само швидко пройшла і юність. У 18 років вийшла заміж за українця Славка Жака, який здавна приглядав собі працювиту та вродливу дівчину, а невдовзі разом з його батьками переселилася до Вуковара, де збудували свою хату та заснували обійстя. Прожили разом з чоловіком 35 років. Надбали чотирьох дітей. Усього було на віку: бідували, виховували та вчили дітей, будували

хату, сварилися і мирилися. Та найголовніше - поважали й шанували один одного.

Та біда підкралася непомітно... 1991 року почалася війна... Уже більше двадцяти років над Хорватією чисте і мирне небо. І ми зараз це сприймаємо, як щось звичайне. Хоч зовсім недавно лунали вибухи, котрі безжально руйнували чийсь оселі, людські світлі задуми та мрії, лишали дітей без батьків, батьків без дітей, власне, знищували життя.

Настільки жахливими були ті події, скільки горя принесли Марії Жак, що і зараз, через стільки років, з білою та сльозами на очах неохоче згадує вона про них. Не можна не відчувати і не зрозуміти страждання жінки, яка під час війни за незалежність Хорватії втратила всю родину: чоловіка, двох синів, свекруху та чоловіка доньки. Зачерствіло від тоді її серце, від туги і болю замкнулася вона у собі, посивіла.

А відродилася, повернулася до життя, дякуючи турботі дітей та онуків, які зараз заповнюють усе її життя, молитві та українській пісні, які духовно оновили її душу.

Пісня супроводжувала Марію змалечку. Гарно співав батько, а коли вона піросла, то почала йому підспівувати. Жили сутужно, та пісня допомагала долати всі незгоди, надихала на працю. Змалечку чула і запам'ятала українську мову, якою говорили в сім'ї, адже рідна мова, неначе пісня, співуча, солов'їна. Пані Марія навчила своїх дітей розмовляти рідною мовою, з дитинства сформувавши в них національну гідність та свідомість.

Нині рідної мови вчить своїх 6 онуків та 5 правнуків.

В роки відбудови брала активну участь у діяльності КМТ-а "Йосиф Костельник", де співала в жіночому

ансамблі. Пізніше, коли у 2003 році було засноване Українське культурно-просвітнє товариство ім. Івана Франка у Вуковарі, пані Марія стала активним і відданим членом українського товариства. Вона з радістю приймає участь в усіх маніфестаціях, виступах народного хору товариства. З гордістю та пошаною сприйняла звістку про об'єднання всіх українців на просторах Хорватії, стала учасницею тих історичних подій у Славонському Броді в січні 2008, коли були засновчі збори Української громади Республіки Хорватія. Пізніше, коли члени УКПТ ім. Івана Франка розпочали проект будівництва Українського дому у Вуковарі, підтримала його ідейно та матеріально, пожертвувавши 5 400 кун на будівництво центру української культури, як і багато з тих, кому небайдужий розвиток української національної ідентичності, зокрема української мови на просторах Хорватії.

І нині у свої 77 років Марія Жак активно приймає участь у діяльності українського товариства, знає та поважає українську мову, культурні та духовні набуток українського народу, є берегинєю українських традицій.

У майбутньому пані Марія мріє відновити та презентувати у своєму товаристві і далі весільні традиції, а також гаївки так, як це було за часи її молодості. Все, що знає та вміє, бажає передати молоді. Двері її хати завжди гостинно відкриті для щирих душею людей, вірних друзів, які завжди поруч.

Члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка із Вуковара схилиють голови у пошані перед цією жінкою та бажають їй снаги і міцного здоров'я на многая і благая літа.

Тетяна Рамач

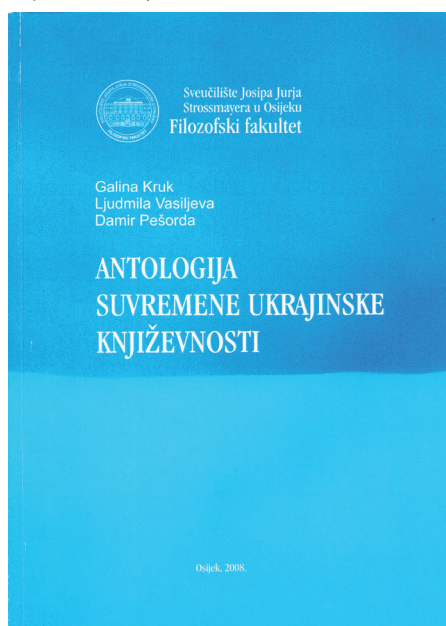
Нарешті маємо антологію сучасної української літератури хорватською мовою

Галина Крук, Людмила Васильєва і Дамір Пешорда: *Antologija suvremene ukrajinske književnosti, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek, 2008.*

Українська література в Хорватії - надто маловідома. Якщо порівняємо кількість літературних творів усіх слов'янських народів, перекладених хорватською мовою, тоді українці разом з білорусами і сорбами опиняться у самому кінці списку, в якому одне з перших місць займає російська література, а це можемо вважати відображенням не тільки літературних цінностей, а й потужного впливу ідеологем панславізму та лєнінізму. Переклад російських письменників, як і тих, котрі дійсно є постатями світової літератури, так і тих, творчість яких є чистою ідеологією, великодержавністю і сміттям, є настільки об'ємним і частим явищем, що, звісно, дивує, тому не випадково вимагає довгої історіографічної елаборації. На відміну від Росії, Україна – колыска слов'янської людяності, писемності та літератури. За прадавнім історико-літературним твором "Повість минулих літ" літописця Нестора, Білі Хорвати є частиною історичного розвитку могутньої української середньовічної держави, відомої під назвою Київська Русь (аж ніяк не слід називати її "Київська Русія" – Київська Росія, як це роблять деякі наші, хорватські автори). Історія хорватського та українського народів є назвичайно схожа і за столітньою боротьбою з сусідами, і не тільки за державний суверенітет, а й за культурну ідентичність і навіть за "етнічну стійкість". Історично обумовлена також і літературна спадщина, що спонукує до нового творення, водночас залишаючись вичним його супутником.

У 2008 році хорватський культурний спільноті було презентовано капітальний (піонерський та епохальний) збірник творів "Антологія сучасної української літератури", перекладений хорватською мовою. Це спільний проєкт українських авторів: поетеси Галини Крук, хорватиста Людмили Васильєвої і хорватського україніста та поета Даміра Пешорди. Названу антологію видав Філософський факультет м. Осієка, а рецензентами стали поважані професори цього факультету Хелена Сабліч-Томіч, Горан Рем і Анна Пінтаріч.

Передмову до антології написала Ірина Старовойт. У натхненному тексті український науковець

розглядає літературу свого народу в історичному контексті: "Початок писемності пов'язаний з постатями, власне, Кирила та Мефодія. У змаганні глаголиці з кирилицею в часи відродження нарешті перемогла кирилиця, яка з того часу веде приховану азбучну боротьбу з латиницею, що нас роз'єднує з іншими слов'янськими культурами, до яких відчуваємо австро-угорський сентимент, та об'єднує нас з тими, до яких ми вперто не відчуваємо подібних сентиментів". Від того ж автора дізнаємося, що антологія охоплює у розвитку українську літературу "останніх сорок років, з акцентом на останніх двох десятиліттях".

Загалом "про сучасну українську літературу немає сенсу говорити як про щось однозначне. Потрібно зрозуміти, що вона існує у співпраці кількох різних світоглядів і культурних логік. Зараз в Україні маємо не одну, а кілька літератур (офіційну, яка намагається обслуговувати нову ідеологію і одержує за це залишки колишніх престижних державних нагород; *екс-репресовану*, тобто визнану в ейфоричній п'ятирічці "гласності", але наразі ту, що втратила більше, аніж набула; так звану *професійну*, яка ще й досі самостверджується у своїй популярності, та маргінальні твори для літературних гурманів)".

"Антологія сучасної української літератури", яку презентуємо, поділена на чотири тематичні блоки:

поезія; проза; драма та есеїстика. Зі знанням справи Даміром Пешордою написані вступні есе до кожного з наведених розділів.

У початковому "Вступі до сучасної української поезії" дослідник, поміж іншим, зазначає: "Українська література, зрештою, як і література багатьох інших слов'янських народів, довгий період поневолених, розвивалася через призму опозиції і опору до чужорідної супрематії тоталітарного режиму, найчастіше у цих двох позиціях. Така історична спадщина мала вирішальний вплив на формування специфічних характеристик літератури: вона, насамперед, зберегла деякі функції, яких літератури західноєвропейських країн давно позбулися, вирізняє її те, що вона і в подальшому розвитку супроводжувалась романтичністю, якщо не завжди у поезії – то, принаймні, в осмисленні літературного послання і літератури як такої".

У своїй антології Г. Крук, Л. Васильєва та Д. Пешорда презентували чотири генерації поетів. Після перегляду імен першої генерації представлених поетів-шістдесятників, змушений висловити свою незгоду із запропонованим вибором. Тобто, як це підкреслює сам пан Пешорда, "шістдесятники" представлені тільки п'ятьма поезіями лише двох авторів: В. Стуса (1938-1985 р.р.) та І. Калинця (1939 р.н.). Оскільки у передмові жодним словом не згадано історичні заслуги покоління "шістдесятників", це поняття для хорватських читачів залишається не сповненим справжнім змістом. На жаль, це факт. Те, що до антології увійшла стаття Олега Соловєва "Шістдесятники" і "дев'ятдесятники": стратегія паралельного існування" не зменшує дисбалансу, так як представник української есеїстики, сам автор, був включений до складу того ж таки розділу.

Коли ми говоримо про шістдесятників, то маємо на увазі ціле покоління, яке залишило знаменні імена в українській літературі II пол. XX століття, такі як: Олесь Гончар, Ліна Костенко, Іван Драч, Дмитро Павличко, Микола Вінграновський, Павло Мовчан, Леонід Талалай,

Павло Загребельний, Іван Дзюба та уже згадані автори. Якщо б у літературному світі існувало відчуття справжніх мистецьких цінностей, то Ліна Костенко, Микола Вінграновський та Іван Драч давно були би лауреатами Нобелівської премії, тому що знаходяться "на кілька сходинок вище" від достатньо поважної кількості лауреатів цієї нагороди, заради пристойності, не згадуватиму їхні імена. Крім того, "шістдесятники" на своїх плечах несли тягар небезпечного на той час завдання – зберегти рідну українську мову, яка через суржик була приреченою "большевиками" до зникнення на користь російської мови. Саме вони були справжніми спадкоємцями та носіями української державотворності, через що і терпіли гоніння КДБ; вони ж заснували першу українську національну, державотворчу і демократичну партію Народний Рух України (В.Чорновіл, Д.Павличко, П.Мовчан, І.Драч), займали найвищі посади у першому уряді та брали участь у скликаннях Парламенту незалежної України. Серед "шістдесятників" не можемо оминати увагою і художницю Аллу Горську, росіянку за національністю, яка за своє українське державотворче ангажування поплатилась життям. "Шістдесятники" прокладали шлях до свободи. Покоління, які прийшли після них, могли вільніше долучатися до модерністських і постмодерністських течій, які їх вели на захід і приєднували до пульсу світової літератури, але наступники, незважаючи на одержану свободу, не змогли досягти мистецького рівня "шістдесятників". Авторів нашої антології може виправдати тільки той факт, що твори поетів цього покоління надзвичайно важкі для перекладу, особливо це стосується творчості Ліни Костенко та Миколи Вінграновського. Їх майже неможливо перекласти. Це кажу з власного досвіду, тому що перекладав їхні вибрані вірші хорватською мовою.

Щодо вибору митців з решти трьох поколінь ніяких зауважень й бути не може. Це усі великі, неординарні особистості, з деякими мав честь особисто спілкуватися, зокрема: з Оксаною Забужко, Іваном Лучуком і Юрієм Позаяком. "Сімдесятники" представлені тільки шістьма поезіями, авторами яких є В. Голобородько (1945 р.н.) і О. Лишега (1949 р.н.). "Решта сімдесят поезій припадає двадцяти шести поетам і поеткам, представникам генерації вісімдесятих і дев'яностих років".

Такий поділ генерацій за десятиліттями не є особливістю тільки

української літератури. Аналогічний поділ знаходимо і у підручниках та історіях сучасної єврейської (ізраїльської) поезії.

Дамір Пешорда зауважує несправедливість щодо прочитання "шістдесятників" і тому пише: "Таке неспіввідношення представників генерацій, скажімо це відразу, аж ніяк не вказує на вартісне неспіввідношення творчості, просто ми намагалися подати якомога ширший огляд ситуації української поетичної продукції і зауважити її тенденції розвитку, а історико-літературні та антологічні наміри відійшли до другого плану".

Наводимо імена поетів так, як вони подані у антології: Василь Стус, Ігор Калинець, Василь Голобородько, Олег Лишега, Тарас Федюк, Василь Герасим'юк, Ігор Римарук, Надія Стрем, Оксана Забужко, Іван Малкович, Юрій Андрухович, Олександр Ірванець, Віктор Неборак, Юрій Лисенко, Костянтин Москалець, Назар Гончар, Іван Лучук, Іван Андрусак, Іван Ципердюк, Роман Скиба, Тимофій Гаврилов, Любомир Стринаглюк, Мар'яна Кіновська, Мар'яна Савка, Назар Федорак, Андрій Бондар, Сергій Жадан, Галина Крук, Дарка Сироїд і Остап Сливинський.

До цього списку слід було б додати поета Віктора Женченка, особливо за його візуальну поезію.

У "Вступі до сучасної української прози" Дамір Пешорда слушно приходить до висновку, що українська проза протягом "усього двадцятого століття зберегла деякі свої функції, насамперед дидактичну, в тому числі національні або ж ідеологічні ознаки, які у країнах з більш "щасливою історією", тобто у країнах, які своє національне і державне питання успішно вирішили набагато раніше, зникають ще протягом XIX століття". З цього виходить "постійна внутрішня інкогерентність українського культурного і національного ества. Ту внутрішню роздвоєність українського ества, - продовжує Пешорда, - спричинену історією, знаходимо у культурному, мовному, релігійному та навіть територіальному плані. Тобто, знаходячись поміж сходом і заходом, Україна успадкувала багатовекторність як невід'ємну ознаку власного буття, як частину національного ідентитету".

З українських прозаїків до представленої антології увійшли: Емма Андрієвська, Валерій Шевчук, Юрій Покальчук, Володимир Діброва, Юрій Винничук, Юрій

Гудзь, Василь Габор, Галина Пагутяк, Микола Рябчук, Юрій Андрухович, Євгенія Кононенко, Оксана Забужко, Юрій Іздрик, Олесь Ульяненко, Володимир Єшкілев, Іван Лучук, Тарас Прохасько, Андрій Кокотюха, Леся Деська, Ганна Стеців, Світлана Пиркало, Наталка Сняданко та Марія Магіос.

Розділ драми представляють три автори. Дамір Пешорда про це пише: "Якщо про збірку сучасної української поезії та прози у цій книзі можемо сказати як про досить об'ємну, хоч і не завжди на висоті критеріїв антології, – то про вибір драматичних текстів, напевно, не можемо говорити так само". Тільки троє авторів представляють драму: Олексій Коломієць, Олександр Ірванець і Юрій Паскар.

Автори нашої антології заслуговують на похвалу ще й тому, що заявили хорватським читачам і українську літературну есеїстику. Їхній вибір - це Андрій Содомора, В'ячеслав Медвідь, Юрій Андрухович і Олег Соловей.

Незважаючи на незначні неспіввідношення у виборі поетів, маю щире бажання авторам "Антології сучасної української літератури" віддати шану за зроблене. Антологія видана в м. Осіек як підручник факультету. Тому її технічне і графічне оформлення бажали би бути кращими у порівнянні з важливістю та цінністю її змісту. Коли ж оцінюємо вартість літературного перекладу, також треба віддати належне і висловити особливу подяку блискучому хорватистові, професорові, доктору філологічних наук Людмилі Васильєвій, яка й переклала більшу частину антології, а також поетам Даміру Пешорді та Галині Крук. Якість перекладу є неймовірно важливою. На мою думку, краще не перекладати твір, аніж перекладати його абияк і на рівні аматеризму. У цьому випадку, зібралася "щаслива трійка", яка в своїх інтелектуальних габітусах об'єднала філологів, хорватистів, українців, істориків літератури, перекладачів та поетів. Чи можемо сподіватися на видання "Золотої книги української поезії" в перекладі та за егідою тих самих авторів? Вітання надсилаємо і Філософському факультетові у Осієку. Маємо надію, що "Антологія сучасної української літератури" спонукатиме хорватських видавців, перекладачів і літературних компаративістів до потужної літературної співпраці щодо наявної спадщини та сучасної творчості українською мовою.

Джуро Відмарович

Вийшла з друку нова книга “Слов’янська збірка – Україна”

Сергій Бурда, автор книги

З нагоди відзначення 20-ої річниці взаємного визнання Республіки Хорватія і України, в Загребі видана монографія “Слов’янська збірка – Україна”. Головний редактор Сергій Бурда у своїй праці об’єднав відомі елементи української культури, наголосивши на тому, що Україна – це специфічна “слов’янська збірка, в якій представник будь-якої групи слов’ян зможе знайти частинку себе”.

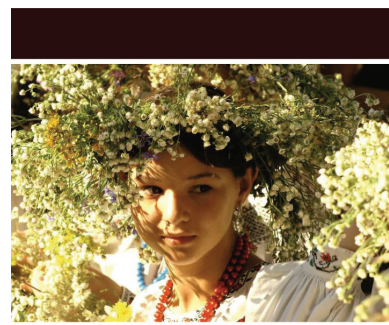
Зміст цієї публікації, оздоблений яскравими фотографіями, має пізнавальне значення, адже створена вона шляхом збору інформації з різноманітних опублікованих міжнародних авторських робіт різних фахівців, дослідників, митців, журналістів та інших активістів. У

книзі представлені цікаві теми з різних аспектів життя: історії, культури, політики тощо.

Книга видана хорватською мовою, тому хорватські читачі можуть “подорожувати” Україною крізь такі цікаві теми: Слов’янська колиска, Золоті вібрації Києва, Традиція української ікони, Чари карпатських гуцулів, Традиція української вишивки, Слідами Білих Хорватів, Замки середньовічної України, Таємниці українських писанок, Думки Ніни Матвієнко, Вихор запорізьких степів, Український геній Тоголь, Майбутнє русофонної спадщини, Герой Левко Лук’яненко, Українці на Антарктиці, Український борщ і горілка, Шляхом “ЄВРО 2012”.

Книга видрукувана за підтримки Ради з питань національних меншин РХ, Української громади РХ, Українського культурно-просвітнього товариства “Кобзар” із Загреба, а також за підтримки голови Української громади РХ Миколи Застрижного та голови українського товариства “Кобзар” із Загреба Славка Бурди.

Редактори цього проекту Сергій Бурда, Олександра Бурда та Оксана Мартинюк внесли свій внесок у створення багатого розмаїття

Slavenska zbirka
UKRAJINA

Serhii Burda

видавничкої діяльності Української громади Республіки Хорватія. Багато старань до створення цієї публікації доклала Єсенка Миськів, проф. історії мистецтва та археології, яка добровільно і безкоштовно лектувала матеріал для книги. На жаль, тираж книги дуже малий, але публікація доступна в електронному вигляді.

Перша презентація книги відбулася в Осіку в рамках проведення VI Центральної маніфестації українців Республіки Хорватія.

Оксана Мартинюк

Українці Хорватії взяли участь у цікавому проекті “Етно зачіски світу”

У містечку Вінковці, на площі Йосипа Шокчевіча 14 вересня 2013 року в рамках традиційної маніфестації “Вінковачка осінь” проведений цікавий проект під назвою “Етно зачіски світу”. Реалізація проекту здійснена за підтримки Міністерства культури Республіки Хорватія. У проєкті взяли участь 11 представників з іноземства (Англії, Словенії, Австрії, Словаччини, Росії, Боснії і Герцеговини, Сербії та інші) та 14 з Хорватії, серед яких і дві національні

меншини – українська і чеська.

Культурний Центр “Таталінка” працює над розвитком проєкту “Етно зачіски світу” з 2011 року, збираючи додаткову інформацію, пов’язану з традиційним оформленням волосся. Додаткова інформація допомагає у відновленні зачісок, які описані в літературі, але не використовуються на практиці. По зачіскам можна більше дізнатися про культуру, традиції народу, про його міграції та вплив інших культур.

Майстрам, які працювали над зачісками, допомагали моделі, які були одягнені у відповідне національне вбрання.

Українці з Хорватії взяли активну участь у цьому цікавому проєкті. Сучасний варіант традиційної зачіски та чудовий колорит українського національного вбрання представила Єлена Радованчев, а майстерно її заплела та зробила зачіску п. Мирослава Орешчанін з Вуковара.

Тетяна Рамач

У Старом Граду на острові Хвар проведена Літня школа для дітей українського походження

Учні молодшої групи на заключному концерті

За відмінне навчання учні отримали грамоти

За сприяння Міністерства освіти, науки і спорту Республіки Хорватія Українська громада РХ провела Літню школу для дітей українського походження, які зацікавлені у вивченні української мови та культури. Літня школа була організована в дитячому будинку відпочинку “Славонський Брод”, в живописному туристичному містечку Старі Град, яке знаходиться на хорватському острові Хвар в Адриатичному морі.

Навчання тривало від 2 по 19 серпня, спочатку навчалися діти молодшого, а потім старшого шкільного віку.

У Літній школі навчалось 112 учнів з різних куточків Хорватії. Навчальна програма охоплювала такі предмети: українська мова і література, географія та історія України, хореографія, музична культура, образотворче мистецтво та різні творчі гуртки.

Ціль Літньої школи – збереження національної ідентичності української національної меншини на просторах Хорватії. Завдання Літньої школи – вивчення української мови, літератури, ознайомлення з географією та історією України,

вивчення народних звичаїв, традицій та культури України.

Перша Літня школа за організацією Української громади Республіки Хорватія успішно була проведена в Україні, в місті Бучач 2008 року. Учні мали можливість застосувати здобуті знання в комунікації з однолітками. Цьогорічна Літня школа була схожа на ту, що була проведена в Бучачі, тому що на Хварі в той час відпочивали та виступали творчі колективи з України. Таким чином, діти мали можливість спілкуватися з українцями рідною мовою. Крім того, учні Літньої школи разом з українськими колективами підготували спільний концерт та презентували українську культуру мешканцям і туристам Старі Града.

За організаційні питання школи відповідав заступник голови Української громади РХ п. Владо Карешин. Навчально-виховний процес проходив під керівництвом шести викладачів на чолі з проф. Тетяною Кочневою-Рамач, яка викладала історію України. Навчальні програми, як і дозволяло учнів, були насичені новітніми технологіями, цікавими формами та методами навчання, що зацікавило учнів у

вивченні рідної мови. З учнями працювали такі викладачі:

- Історія України – Тетяна Кочнева-Рамач, проф.

- Українська мова і література – Петра Ковачець та Івана Мрзлечкі, студентки україністики Загребського університету

- Географія України – Давор Лагудза, студент філологічного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка

- Музична культура – Ірина Семенюк, студентка педагогічного факультету Філософського інституту в Пулі

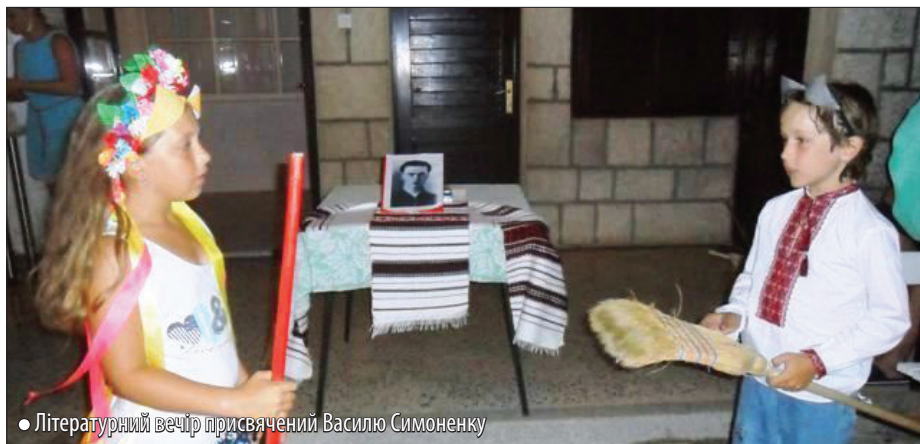
- Хореографія – Івіца Кшеві із Славонського Брода.

Вчителі доклали чималих зусиль, щоб через навчання приблизити дітям Україну. Під час занять та в позакласній діяльності викладачі передавали учням красу та багатство української мови, літератури, традицій та національний дух української культури. За короткий час вчителі успішно підготували учнів до заключного концерту, який відбувся наприкінці Літньої школи.

Молодша група

Діти молодшого шкільного віку навчалися в Літній школі від 2 по 11 серпня 2013 року.

Робочий день розпочинався ранковою зарядкою, продовжувався навчанням від 8.15. до 12.00 години. В залежності від вікової категорії та знання української мови, учні були поділені на чотири групи. Кожна група мала свою назву по рослинам, які характеризують Україну та являються символами країни. Своїм групам учні дали такі назви: “Червоні маки”, “Барвінки”, “Калина”, “Вишня”. Кожна група мала свою закличку,

Літературний вечір присвячений Василю Симоненку

● Музично-розважальна програма Караоке

знання якої діти продемонстрували на заключному концерті.

Перші чотири уроки кожна група мала українську мову, літературу, географію та історію, а п'ятий та шостий урок був відведений на музичну культуру та хореографію.

Після обіду та відпочинку від 14.00 до 15.30. години було повторення матеріалу та підготовка до літературно-

музичного вечора присвяченого 50-й річниці від дня смерті українського письменника і журналіста Василя Симоненка та підготовка урочистої програми до заключного концерту.

Від 15.30. до 18.00. години учні під наглядом вчителів мали можливість насолоджуватися красою Адріатичного моря та приймати участь у спортивних забавах і

Старша група

● Вручення дипломів учасникам заключного концерту та гостям з України

Учні старшого шкільного віку навчалися в Літній школі від 11 по 19 серпня 2013 року. Кожного дня уроки розпочиналися після ранкової зарядки та сніданку. Учні були поділені на чотири групи в залежності від знання української мови. Перші два уроки були відведені на музичну культуру та хореографію, наступні чотири кожна група мала українську мову, літературу, географію та історію України. Здобуті знання учні показали на іспитах та під час урочистої програми заключного концерту. Після обіду та відпочинку учні під наглядом вчителів мали можливість насолоджуватися красою Адріатичного моря та приймати участь у спортивних забавах і цікавих гуртках (художній, театральний, літературний). Були організовані екскурсії по місту, діти розглянули пам'ятки культури Старого Града, зустрілися з грекокатолицьким

священиком з України та були на Службі Божій в неділю у місцевій церкві.

Кожного вечора, після вечері, були організовані навчальні ігри, під час яких діти змагалися та показували результат свого навчання. Учні, які показали найкращий результат, після заключного концерту були нагороджені грамотами.

Учні старшого шкільного віку показали свою майстерність, винахідливість та спритність під час конкурсу "Козацькі забави". Цікаво були організовані музично-розважальний вечір "Караоке" та конкурс "Міс Літньої школи 2013". Проведений літературно-музичний вечір присвячений українському письменнику та журналісту Василю Симоненку. На вечорі, крім поезії Симоненка, звучали вірші й інших сучасних українських письменників.

проводити дозвілля в цікавих гуртках.

Після вечері були організовані навчальні ігри, в яких учні демонстрували набуті знання з рідної мови, географії, історії, танців (кожного разу була інша тема), а учні, які показали найкращі результати, після заключного концерту були нагороджені грамотами.

Традиційним стало проведення в Літніх школах гри-змагання "Козацькі забави", в ході якої учні демонструють свою винахідливість, спритність, фізичні здібності, а також знання, які здобули на уроках історії та географії.

Цього року були проведені нові розважальні програми "Пісенний вернісаж" та "Чарівна панночка".

Свої знання з музичної культури та хореографії учні презентували мешканцям Старі Града та туристам на заключному концерті, який відбувся 10 серпня 2013 року. Усіх присутніх щиро привітали член Ради з питань національних меншин РХ Марія Семенюк-Сімеунович та п. Владо Карешин.

● Гості з України

Заключний концерт учнів старшої групи Літньої школи відбувся 18 серпня 2013 року. Під час святкової програми учні представили українську культуру мешканцям міста та численним туристам.

Концертну програму збагатили своїм виступом гості з України – лемківський Народний хор "Радоцина" та вокально-інструментальний ансамбль "Товерла".

Учні, які беруть участь у Літніх школах, активно прилучаються до діяльності української національної меншини в своїх осередках, також виявляють бажання вивчати рідну мову та культуру України в школах. Літня школа – це один з великих проєктів Української громади Республіки Хорватія, який допомагає зацікавити молодь у збереженні національної ідентичності.

Тетяна Рамач

VI Центральна маніфестація українців Республіки Хорватія

У Осієку від 27 по 29 вересня 2013 року відбулася VI Центральна маніфестація українців Республіки Хорватія. Організаторами маніфестації були Українська громада Республіки Хорватія та Українське культурно-просвітне товариство ім. Лесі Українки з Осієка. Трьохденна маніфестація була проведена за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія та Міста Осієка.

Першого дня в центральній бібліотеці міста Осієк відбулася виставка українського народного вбрання. Наступного дня також в центральній бібліотеці була проведена презентація книг, які видала Українська громада Республіки Хорватія у співпраці з українськими товариствами, які входять до складу центральної організації українців Хорватії.

У рамках маніфестації були презентовані три книги. Перша

з яких, “Природними стежками України. Рослини – символи України” автора проф. біології та хімії Тетяни Кочневої-Рамач. Книга видрукувана за ініціативою Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка із Вуковара. Книгу представили автор Тетяна Кочнева-Рамач та член Ради з питань національних меншин РХ Марія Семенюк-Сімеунович. Прикрасили презентацію книги наймолодші члени УКПТ ім. Івана Франка, представники дитячої групи “Сонечко”.

Другу книгу під назвою “Слов’янська збірка – Україна” автора Сергія Бурди представили проф. Єсенка Миськів та проф. Оксана Мартинюк. Книга видрукувана за ініціативою Української громади міста Загреба та Українського культурно-просвітнього товариства “Кобзар” із Загреба.

Третю книгу “Повсякденне життя українців у Липовлянах та околиці в 20-му столітті” автора Філіпа Шкіляна презентували представники Культурно-просвітнього товариства українців “Карпати” з Липовлян, яке і було ініціатором видавництва книги, голова товариства Іван Семенюк та український письменник з Липовлян

Павло Головчук.

Усі три книги були дуже цікаво представлені, оформлені відео-презентацією, яскравими фотографіями, підтверджені цікавими фактами та розповідями.

Присутніх привітали голова Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки з Осієка Оксана Мартинюк, голова Української громади РХ Микола Застрижний, замісник голови Ради з питань національних меншин РХ Нікола Мак та представник центральної бібліотеки м. Осієка Светлана Мокріш. Ведучими презентації були Оксана Стурко та Андріяна Козбур-Хабяніч.

Приємною несподіванкою для гостей був виступ третьокласниці Хани Пешо, яка за власною ініціативою та під керівництвом Оксани Стурко підготувала і чудово виконала українську пісню “Палала зірка” в подарунок для авторів книг.

Збагатили святкову програму та презентацію книг гості з України з Івано-Франківської області м. Рожнятів ансамбль “Мелодія”. Співачки з України розпочали програму прекрасною українською

пісню, а потім заспівали ще кілька українських пісень, зачарувавши присутніх.

Святкова програма продовжилася дружнім спілкуванням.

Кульмінацією Центральної маніфестації був заключний концерт, який відбувся в храмі культури міста Осіек, Хорватському народному театрі.

На початку урочистої програми учасників та гостей привітали численні поважні гості, а саме: голова Української громади Республіки Хорватія Микола Застрижний, директор Хорватського народного театру м. Осієка Божидар Шнайдер, аташе з питань культури Посольства України Ольга Рось, замісник мера Осієка Владімір Хам, депутат Хорватського сабору (Парламенту) Велько Кайтазі, замісник голови Ради з питань національних меншин РХ Нікола Мак. Концерт культурно-мистецької програми тривав три

години. Багатство української культури в різноманітності номерів, різножанровості пісень та стилів танців передали глядачам такі товариства: УКПТ ім. Лесі Українки з Осієка, УКПТ ім. Івана Франка з Вуковара, УКПТ "Україна" зі Славонського Броду, УКПТ ім. Тараса Шевченка з Каніжи, УКПТ ім. Андрія Пелиха з Шумеча, КПТУ "Карпати" з

Липовлян, Українська громада міста Загреб, УКПТ "Дніпро" з Рієки, КПСУ ім. Тараса Шевченка з Баня Луки (БіГ) та ансамбль "Мелодія" з м. Рожнятів, Івано-Франківської області (Україна).

Після урочистого концерту організатори пригостили учасників та гостей у прекрасно оздобленому мистецькому залі Хорватського народного театру м. Осієка.

Українці Хорватії показали багатство та різноманітність діяльності українських товариств в рамках своєї центральної організації, представивши виконання пісень і танців від аматорських до високопрофесійних виступів. Українці Хорватії довели, що вони є частинкою Хорватської держави, яку поважають та збагачують своєю культурою, не цураючись свого, не забуваючи своє та зберігаючи національну ідентичність і свідомість.

Томо Лучановіч

XII Українська маніфестація дитячої творчості в Славонському Броді "Пісня – душа народу"

А пісня - це душа. З усіх потреб потреба.

Лиш пісня в серці ширить межі неба,

На крилах сонце сяєво їй лиша -

Чим глибше пісня, тим ясніш душа.

Щороку в хорватському місті Славонський Брод Українська громада Республіки Хорватія та Українське культурно-просвітне товариство "Україна" зі Славонського Броду проводять огляд дитячої творчості для дітей українського походження. У святковій програмі беруть участь діти молодшого шкільного віку з усіх куточків Хорватії.

Цього року дитяча маніфестація була присвячена українській пісні, адже саме пісні передають історію народу та являються органічною часткою людського життя. За змістом пісень як народних, так і авторських можна

вивчати історію народу. Українська пісня своїм корінням сягає в сиву давнину і створює поетичну біографію народу. Не можна не погодитись з думкою, що життя кожної людини починається з пісні, яка лине з ніжних материнських вуст. Задушевні мамині пісні – це символ усього людського роду. А народна пісня – це духовне обличчя нації. Народну пісню потрібно берегти, тому що в ній –

невичерпні багатства душі цілого народу.

Дитяча маніфестація під назвою "Пісня – душа народу" відбулася за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія. На початку святкової програми гостей та учасників привітали голова Української громади Республіки Хорватія Микола Застрижний, голова Українського

культурно-просвітнього товариства "Україна" - Славонський Брод Владо Карешин, замісник мера Славонського Броду Хрвоє Андрич.

Українські пісні, а також таночки підготували для урочистого концерту маніфестації наймолодші члени таких товариств: Українське культурно-просвітнє товариство "Україна" зі Славонського Броду, Українське культурно-просвітнє товариство ім. Тараса Шевченка з Канижі, Українське культурно-просвітнє товариство ім. Андрія Пелиха з Шумеча, Культурно-просвітнє товариство українців

"Карпати" з Липовлян, Українське культурно-просвітнє товариство ім. Лесі Українки з Осієка, Українське культурно-просвітнє товариство ім. Івана Франка з Вуковара, Культурно-мистецьке товариство "Іван Сенюк" з Кули та хорватські товариства: Культурно-мистецьке товариство "Гранічар" з Лужан, Культурно-мистецьке товариство "Склад" із Джакова.

На святі звучали народні та сучасні українські пісні. Діти з великим захопленням презентували свою працю в товариствах, вони показали,

що не лише зберігають традиції своїх предків, а й цікавляться новими подіями в Україні, вивчають нові пісні, які створюють українські митці. Маленькі артисти довели, що навіть далеко від України, в сонячній Хорватії, знають і співають найвідоміші милозвучні українські пісні. А виступи на маніфестаціях, які організовує Українська громада Республіки Хорватія, заохочують дітей до подальшої активної участі у збереженні національної ідентичності.

Оксана Мартинюк

XII. Ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva u Slavonskom Brodu "Pjesma – duša naroda"

U Slavonskom Brodu je 26. listopada 2013. godine održana XII. Ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva s tematikom "Pjesma – duša naroda", u organizaciji Ukrajinskog kulturno prosvjetnog društva "Ukraina" iz Slavenskog Broda i Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Učesnike Smotre, djecu i njihove voditelje te nazočne goste pozdravili su toplim riječima dobrodošlice predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske Nikola Zastrižni, potpredsjednik Ukrajinske zajednice RH i predsjednik

UKPD "Ukraina" Vlado Karešin i Hrvoje Andrić, dogradonačelnik Slavenskog Broda.

Prekrasne koreografije i tradicijske dječje igre Ukrajine i Slavonije kroz ples, pjesmu i glumu prikazali su veseli i razigrani mališani UKPD "Taras Ševčenko" – Kaniža, UKPD "Andrija Peliha" – Šumeće, KPDU "Karpati" – Lipovljani, UKPD "Lesja Ukrajinka" – Osijek, UKPD "Ivan Franko" – Vukovar, KUD "Sklad" Đakovo, KUD "Ivan Senjuk" Kula (Vojvodina) i domaćini, UKPD "Ukraina" – Slavonski Brod.

Sportska dvorana OŠ "Antun Mihanović" i hodnici, te svečana dvorana

na odjekivali su prekrasnim pjesmama i zvonkim dječjim glasićima, male nožice plesale su u ritmu glazbe, a najmlađi učesnici izmamili su svojim nastupima glasan smijeh i pljesak publike pokazavši nam veliku volju, veliki trud i veliko srce u sudjelovanju na Smotri.

UKPD "Ukraina" iz Slavenskog Broda još je jednom pokazalo sposobnost i vještinu u organizaciji Smotre, ali i želju da mladi naraštaji, naša djeca budu svjesna raznolikosti te da nastave čuvati i njegovati ne samo ples i pjesmu, već i jezik svojih predaka.

Nives Romanjek

Revolucija u Ukrajini! Stotine tisuća Ukrajinaca traže ostavku vlade!

Stotine tisuća Ukrajinaca okupilo se u nedjelju u središtu Kyjiva prosvjedujući zbog nepotpisivanja sporazuma o pridruživanju s Europskom unijom, a oporbeni čelnik Vitalij Klyčko pozvao je predsjednika Viktora Janukoviča i njegovu vladu da podnesu ostavku, javljaju ukrajinski mediji i svjetske novinske agencije.

Ovaj oporbeni skup, daleko najveći u ukrajinskoj prijestolnici od narančaste revolucije 2004., održava se dan nakon što je policija brutalno rastjerala prosvjede što je još više razbjesnilo prosvjednike nakon Janukovičeve odluke da se zemlja okrene Rusiji a ne Europskoj uniji.

Obraćajući se prosvjednicima u središtu Kyjiva Klyčko je pozvao predsjednika Janukoviča i njegovu vladu da podnesu ostavku rekavši da su "ukrali" ukrajinski san o europskoj integraciji. *vo lucijauUkrajini!StotinetisućaUkrajinc atr*

"Vlada i predsjednik trebaju dati ostavke", rekao je boksački prvak u teškoj kategoriji a sada oporbeni političar koji se namjerava kandidirati za predsjednika na izborima 2015.

"Ukrali su san. Ako ova vlada ne želi izvršiti volju naroda onda neće ni biti takve vlade, neće biti takvog predsjednika. Bit će nova vlada i novi predsjednik", rekao je okupljenima koji su odobravali.

Prosvjednici s ukrajinskim zastavama

preplavili su ulice u središtu Kyjiva bijesni zbog Janukovičeve odluke o prekidu priprema za potpisivanje sporazuma o pridruživanju i slobodnoj trgovini s EU-om.

Prosvjednici su zatim došli na Trg neovisnosti unatoč odluci suda o zabrani masovnih prosvjeda na toj i još nekoliko lokacija u središtu grada.

Oporba tvrdi da se okupilo oko 500.000 prosvjednika, agencija Reuters govori o stotinama tisuća, a policija zasad ne objavljuje podatke o broju prosvjednika.

Ministar unutarnjih poslova Vitalij Zaharčenko upozorio je da će policija odgovoriti na bilo kakve neredе i rekao je da Ukrajini nije mjesto u rangu zemalja poput Libije ili Tunisa gdje su u narodnim pobunama svrgnuti režimi.

Međutim, on se ispričao za prekomjernu primjenu sile tijekom rastjerivanja prosvjednika u noći na subotu i rekao je kako je bio kategorički protiv primjene sile te da je to svoje stajalište prenio i svojim potčinjenima.

U pokušaju da smiri napetosti u Ukrajini Januković je izjavio da će učiniti sve što je u njegovoj moći kako bi ubrzao približavanje Ukrajine EU-u.

Nasilje u kojemu je policija koristila palice i šok granate protiv uglavnom mladih i mirnih prosvjednika izazvalo je oštre osude kako u zemlji tako i u svijetu.

Načelnik kyjivske policije Valeri Ko-

rjak podnio je ostavku zbog tog nasilja bez presedana, prenose mediji u nedjelju. Po posljednjim podacima, 35 ljudi je ozlijeđeno, od kojih je sedam još uvijek u bolnici.

U međuvremenu su prosvjednici u Kyjivu srušili policijsku ogradu oko božićnog drvca i objesili ukrajinsku zastavu na vrh drvca.

Državni odvjetnik Viktor Pšonka stao je u nedjelju na stranu prosvjednika izjavivši da su prosvjednici bili u noći na subotu na Trgu neovisnosti u skladu sa zakonom.

"To je njihovo ustavno pravo, a glavna zadaća snaga sigurnosti je osigurati realizaciju tog prava", istaknuo je.

Njemački ministar vanjskih poslova Guido Westerwelle pozvao je u nedjelju ukrajinske vlasti da zaštite mirne prosvjede "Od bilo kakve vrste zastrašivanja i nasilja".

Nasilje na prosvjedima u Kyjivu, oporba se ogradila

Skupina prosvjednika na velikim proeuropskim prosvjedima u Kyjivu pokušala je u nedjelju probiti se kroz policiju koja okružuje sjedište ukrajinskog predsjednika Viktora Janukoviča, a čelnici oporbe rekli su da to nasilje nema veze s njima te da su ga inscenirale vlasti kako bi opravdale postupanje policije.

"Znamo da predsjednik želi proglasiti izvanredno stanje u zemlji", rekao je novinarima bivši ministar gospodarstva Arsenij Jacenjuk glede sukoba blizu zgrade predsjedničke administracije.

Incident se dogodio tijekom prosvjeda na kojem se okupilo oko 350.000 ljudi nezadovoljnih okretanjem Janukoviča od Europske unije s kojom nije htio potpisati sporazum o prodruživanju.

Skupina prosvjednika na proeuropskom skupu bagerom je pokušala probiti policijski kordon blizu sjedišta ukrajinskog predsjednika a policija je skupinu rastjerala suzavcem, rekli su svjedoci. Pristup predsjedničkom sjedištu blokiran je redom autobusa i s više nizova metalnih barijera.

Prosvjednici su tijekom prosvjeda protiv Janukovičeve politike provalili u zgradu kijevske gradske skupštine i zauzeli barem dio zgrade.

Voda ukrajinskih nacionalista Oleh Tjahniboh agenciji Interfax je rekao da su predstavnici njegove stranke zauzeli zgradu. "Danas, prije doslovno 40 minuta, naši su momci zauzeli kijevsku skupštinu", rekao je okupljenima na kijevskom Trgu neovisnosti.

Hina
11.12.2013.

LETEĆI DIV Najveći avion na svijetu sletio u Zagreb! Kapetan: 'Pista je prekrasna'

Antonov 225 došao je po transformator koji je proizveo Končar. Trebao bi ga prevesti na Filipine. Očekuje se da će utovar transformatora početi sutra, i trajat će oko 14 sati. Predviđeno vrijeme polijetanja je u nedjelju, 10. studenoga, u 6 sati ujutro

Na pistu zagrebačkog aerodroma sletio je najveći avion na svijetu Antonov 225. Avion dolazi kako bi se u njega ukrcao transformator koji je proizvela tvrtka Končar Energetski transformatori i prebacio na Filipine. Riječ je o transformatoru snage 318 megavoltampera mase 210 tona.

Više stotina znatiželjnih građana okupilo se oko Zračne luke Zagreb, dok su djelatnici ZLZ-a marljivo čistili sletnu pistu kako se ne bi dogodio kakav incident pri slijetanju. U kontrolnom tornju posao se obavljao smireno i rutinski, kao da slijeće bilo koji 'obični' avion, a ne najveći zrakoplov na svijetu.

Avion su po transformator poslali filipinski naručitelji kako bi što prije stigao u elektranu San Lorenzo na otoku Cebu. S obzirom da je za transport brodom potrebno čak 45 dana, Filipinci su se odlučili za transport avionom koji će trajati dva dana. Antonov An-225 može prevesti 250 tona tereta i jedini je takav avion na svijetu.

Maksimalna težina uzlijetanja je 640 tona, a raspon krila mu je 88,40 metara, a površina 905 četvornih metara.

Gdje god se pojavi apsolutna je atrakcija. U upravu Zagrebačkog aerodroma stiglo je više tisuća zahtjeva za organizirano fotografiranje aviona no zbog smanjenog kapaciteta odobreno je 300 zahtjeva.

Prema prvim informacijama, dosta se građana uputilo prema aerodromu kako bi uživo pratilo slijetanje aviona no to će moći gledati samo kroz ogradu Zračne luke, a na vidikovac neće moći

prići.

Kapetan Antonov: 'Trema? Ne, zadnji put sam je imao prije 35 godina'

Neposredno nakon slijetanja u Zagrebačku zračnu luku najvećega transportnog zrakoplova na svijetu, ukrajinskog Antonova 225, njegov pilot Dmytro Antonov izjavio je večeras kako mu je drago da se nalazi "na zemlji u Zagrebu".

"U Hrvatskoj se nalazimo prvi puta u povijesti jer smo dobili zadatak da prevezemo Siemens-Končarov transformator iz Zagreba na Filipine. Očekujemo ukrcavanje tereta i polijetanje u nedjelju ujutro oko 6 sati. Na tom putu bit će nekoliko slijetanja od kojih je prvo u Bakuu u Azarbadžanu, zatim u Alma-Ati u Kazahstanu, potom u Kini te konačno slijetanje na otok Cebu na Filipinima", rekao je Antonov.

Na pitanje novinara je li bilo teško prizemljiti tako velik zrakoplov (dug 84 metra, raspona krila 88 m i visokog 18 metara), na pistu zagrebačkog aerodroma, pilot Antonov je rekao kako je pista prekrasna i sasvim dovoljna za slijetanje takvog zrakoplova. Dodao je kako su se zaustavili na pola piste.

Na upit je li imao tremu pri slijetanju u Zagreb, Antonov je u šali odgovorio kako je tremu imao prije 35 godina kada je bio student Visoke vojne škole i kada je prvi put pilotirao zrakoplovom.

Što se tiče Antonova 225, dodao je da je već ranije pilotirao sličnim tipom zrakoplova, iako nešto manjim, Antonovom 124.

Kapetan Antonov je također kazao kako je Ukrajina 2001. certificirala zrakoplov Antonov 225 i da mu je državna administracija dala dozvolu da njime pilotira.

Posadu Antonova 225 čine tri zra-

● Kapetan Antonova

koplovca – dva kapetana i jedan pilot, a inače ima 12 pilota koji imaju pravo pilotirati tim zrakoplovom.

Dočeku ukrajinskog zrakoplova večeras u zagrebačkoj zračnoj luci nazočan je bio i ukrajinski veleposlanik Oleksandr Levčenko.

Članovi posade Antonova 225 sutra imaju slobodan dan i provest će ga u razgledanju Zagreba i njegovih povijesnih znamenitosti.

Članica Uprave tvrtke Končar – Transformatori Natalija Šulentić kazala je kako je dolazak zrakoplova Antonov 225 velik događaj za njihovu tvrtku jer su dugo i predano radili na organizaciji transporta transformatora za Filipine.

No, njegov dolazak je samo prva faza. Predstoji utovar i otprema transformatora i svi željno očekujemo da zrakoplov stigne na cilj i da transformator isporučimo kupcima, dodala je.

Na upit o mogućim problemima s obzirom da na Filipinima bjesni oluja, Šulentić je rekla kako će se, bude li potrebno, naći alternativni aerodrom za slijetanje. No, očekujemo da će već u ponedjeljak, 11. studenoga, zrakoplov Antonov s transformatorom sletjeti na otok Cebu.

"Ovo je velik projekt, vrijedan pet milijuna eura, a radi se o drugom transformatoru koji isporučujemo istom kupcu. Na transport otpada velik dio iznosa, no vjerujemo da će kupac cijeliti kratak rok isporuke koji smo dodatno skratili te da ćemo i dalje uspješno surađivati", istaknula je Šulentić.

Transformator je trebalo brzo transportirati jer filipinska trafostanica San Lorenzo kojoj je namijenjen, trenutačno ne radi i velik dio tamošnjeg stanovništva je bez električne energije.

Jutarnji list
08.11.2013.

U Hrvatskoj obilježena 80. obljetnica Holodomora u Ukrajini

Intervju s predsjednikom Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske Nikolom Zastrižnim

○ Nikola Zastrižni, predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

O.M. Holodomor u Ukrajini je genocid koji je utjecao na sudbinu cijele nacije, promijenio ljudsko razmišljanje, uništio ponos. Svojim razmjerima i posljedicama premašio je granice tragedije. O umjetno izazvanoj gladi u Ukrajini se neprestano govori, Ukrajinci pokušavaju upoznati svjetsku javnost s ovom tragedijom, te dokazati činjenicu da je Holodomor bio osmišljen zločin nad Ukrajincima i prerastao je u genocid protiv cijele nacije.

U kojoj su mjeri Ukrajinci u Hrvatskoj upoznati s ovom temom i imaju li dovoljno informacija o Holodomoru 1932.–1933. godine u Ukrajini?

N.Z. Ukrajinci u Hrvatskoj su upoznati s ovom temom ali, po mojem mišljenju, ne dovoljno jer je u bivšoj Jugoslaviji i ostalim dijelovima svijeta ova tema bila nepoznata ili se prešućivala. O toj tragediji ukrajinskog naroda bilo je jako malo informacija. Sada Ukrajinci u Ukrajini, kao i cijela ukrajinska dijaspora, pokušavaju saznati više o Holodomoru 1932.–1933. godine, pa tako i pripadnici ukrajinske nacionalne manjine koji žive u Hrvatskoj više od 100 godina.

O.M. Koliko je mladež ukrajinskog podrijetla u Hrvatskoj zainteresirana za

istraživanje i izučavanje Holodomora?

N.Z. Mladež ukrajinskog podrijetla je zainteresirana za ovu temu, kao i za druge događaje iz povijesti Ukrajine. Imamo već treću generaciju mladih na ovim prostorima. Informacije dobivaju u školi gdje izučavaju ukrajinski jezik i kulturu po modelu C, na fakultetima, ljetnim školama, i ostalim prigodnim događanjima i aktivnostima koje organizira Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske i njene udruge članice. Unatoč ponuđenim informacijama smatram da mladi još uvijek malo znaju o Holodomoru.

O.M. Ima li u Hrvatskoj doseljenika iz Ukrajine, živih svjedoka Holodomora?

N.Z. Mislim da u Hrvatskoj više nema živih svjedoka Holodomora. Naši predci su se doselili prije tih strašnih događaja, kada je oko 6 – 8 milijuna Ukrajinaca umoreno gladu. Stručnjaci tvrde da je smrt gladu jedna od najstrašnijih smrti.

O.M. Holodomor se još uvijek često promatra dvosmisleno: kao osmišljen genocid protiv ukrajinskog naroda i s druge strane kao nesretna okolnost ili slučajna tragedija. Kakav je stav ukrajinske nacionalne

manjine u Hrvatskoj?

N.Z. Ukrajinska nacionalna manjina u Hrvatskoj, kao i ukrajinska dijaspora u svijetu, temelji svoj stav na osnovu dokaza i dokumenta. Treba naglasiti da je utemeljitelj definicije genocida Raphael Lemkin Holodomor u Ukrajini definirao kao “klasični” genocid što je i mišljenje Ukrajinaca u Ukrajini i dijaspori.

O.M. Godine 2009. ukrajinska nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj pridružila se međunarodnoj akciji “Neugasiva svijeća”. Tko je bio inicijator obilježavanja godišnjice Holodomora na tako visokoj razini?

N.Z. Inicijator međunarodne akcije “Neugasiva svijeća” bio je Svjetski kongres Ukrajinaca, organizacija koja je ujedinila više od 20 milijuna Ukrajinaca u dijaspori, čiji je punopravni član i Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske. U Hrvatskoj je tu inicijativu preuzela i provela krovna organizacija Ukrajinaca RH – Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske, odnosno predsjednici ukrajinskih udruga, predstavnici i vijeća ukrajinske nacionalne manjine na državnoj i lokalnim razinama te članovi ukrajinskih udruga i simpatizeri ukrajinske kulture.

O.M. U koje gradove Republike Hrvatske je stigla “Neugasiva svijeća”?

N.Z. Dana 13. rujna 2009. godine u Hrvatsku, u Grad Vukovar stigla je “Neugasiva svijeća” i upravo iz grada-heroja započela je svoj put. Poslije Vukovara Svijeću su primili pripadnici ukrajinske nacionalne manjine Slavonskog Broda, Lipovljana a potom i Zagreba.

O.M. Koje su se organizacije i državne institucije te državni dužnosnici priključili akciji te podržali

pripadnike ukrajinske nacionalne manjine RH u promicanju istine o Holodomoru u “žitnici Europe”?

N.Z. Ovoj akciji priključilo se više predstavnika različitih organizacija i državnih institucija. U projektu su sudjelovali tadašnji veleposlanik Ukrajine u RH Markijan Lubkivskyj, bivša gradonačelnica Grada Vukovara Zdenka Buljan, Koordinacija ukrajinske nacionalne manjine u RH, predstavnici Vijeća ukrajinske manjine, svećenici i mnogi drugi predstavnici različitih organizacija na državnoj i lokalnim razinama.

O.M. Zapalivši svijeće u mnogim gradovima Hrvatske u spomen na žrtve Holodomora, Ukrajinci su ujedno zapalili svijeće i poginulim braniteljima Domovinskog rata u Hrvatskoj. Ima li u tome neka povezanost dvaju naroda, koji su svoju neovisnost izborili cijenom života?

N.Z. Naravno, Hrvatska i Ukrajina su veoma slične države po svojoj nesretnoj povijesti. Jedina razlika je u činjenici da je Ukrajina deset puta veća od Hrvatske po broju stanovnika i teritoriju. Ali ova dva naroda kroz svoju povijest imali su neslaganja sa susjedima – Rusijom i Srbijom. Hrvatska je u nametnutom krvavom ratu izvojevala pobjedu, i u konačnici, stvorena je neovisna Republika Hrvatska. U Domovinskom ratu pripadnici ukrajinske nacionalne manjine aktivno su sudjelovali i vrlo smo ponosni zbog svog doprinosa a Republika Hrvatska je na tome zahvalna. U teškim trenucima stvaranja neovisne Republike Hrvatske veliku potporu imali smo od strane Ukrajine koja je kao država – članica Ujedinjenih naroda prva priznala neovisnost Republike Hrvatske.

O.M. Sudjeluju li grkokatoličke crkve u

Hrvatskoj u obilježavanju Holodomora?

N.Z. Da, grkokatoličke crkve u kojima su vjernici Ukrajinci svake godine zadnju subotu ili nedjelju u mjesecu studenom aktivno obilježavaju obljetnicu Holodomora. U crkvama se održavaju panahyde za žrtve Holodomora. Svi svećenici, zajedno s vjernicima i ostalim predstavnicima ukrajinske nacionalne manjine na nivou županija, gradova i općina obilježavaju različitim predavanjima i okruglim stolovima taj strašni događaj. Tako je ove godine, 24. studenoga i u zagrebačkoj katedrali održana misa i molitva u spomen na žrtve Holodomora u Ukrajini.

O.M. Kako pripadnici ukrajinske nacionalne manjine obilježavaju obljetnice Holodomora u svojim sredinama?

N.Z. U svim sredinama gdje žive Ukrajinci, pogotovo gdje su organizirane udruge, tematskim predavanjima, polaganjem vijenaca, paljenjem svijeća, pregledom edukativnih dokumentarnih filmova – zajedno s hrvatskim prijateljima svake godine podsjećaju se na žrtve umjetno stvorene gladi prouzročene politikom prisilne kolektivizacije u Ukrajini, sjevernom Kavkazu te područjima donjeg toka rijeke Volge (Ruska Federacija) gdje su bili naseljeni etnički Ukrajinci.

O.M. Koliko je hrvatska javnost upoznata s Holodomorom u Ukrajini?

N.Z. Hrvatska javnost je tek u posljednje vrijeme upoznata s Holodomorom

u Ukrajini upravo zahvaljujući pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, Veleposlanstvu Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Katedrali ukrajinstike Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Hrvatsko-ukrajinskom društvu prijateljstva, postavljanjem izložbi, predavanjima, knjigama koje se objavljuju u zadnje vrijeme, te prijevodima tekstova s ukrajinskog na hrvatski jezik.

O.M. Deset zemalja (SAD, Kanada, Estonija, Argentina, Australija, Italija, Mađarska, Litva, Gruzija i Poljska) priznale su "Holodomor" kao akt genocida protiv ukrajinskog naroda. Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske uputila je zahtjev Hrvatskom saboru i Vladi RH u svezi službenog priznanja Holodomora genocidom protiv ukrajinskog naroda. Možemo li se nadati da će i Vlada Republike Hrvatske kvalificirati Holodomor kao genocid sovjetsko-komunističkog režima protiv ukrajinske nacije?

N.Z. Želim naglasiti da je američki Kongres prvi 1988. godine službeno priznao Holodomor 1932. – 1933. godine kao genocid protiv ukrajinskog naroda i time su započeta priznanja najviših relevantnih institucija i organizacija u svijetu. Do sada je Holodomor kao genocid, priznalo 25 parlamenata i vlada svijeta. Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske uputila je zahtjev za službeno priznanje Holodomora genocidom. Potporu zahtjevu dale su bran-

iteljske udruge.

Nadamo se da će i Republika Hrvatska prepoznati tragediju koja je pogodila ukrajinski narod i uskoro priznati Holodomor kao akt genocida protiv ukrajinskog naroda.

O.M. Nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji možemo li očekivati stvaranje preduvjeta za brže rješavanje takvih procedura?

N.Z. Vjerujemo da će Republika Hrvatska službeno priznati Holodomor, poglavito sada jer je Hrvatska postala članica EU, a mnoge su države iz tog elitnog kruga već priznale Holodomor kao genocid.

O.M. Ove godine Ukrajina i cijeli svijet obilježava 80. obljetnicu Holodomora u Ukrajini. Kako će Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske organizirati obilježavanje Dana sjećanja na žrtve Holodomora?

N.Z. Ukrajinska zajednica kao krovna organizacija Ukrajinaca RH inicirala je obilježavanje tog strašnog događaja od prije 80 godina. Svaka ukrajinska udruga u svojoj sredini će organizirati obilježavanje 80. obljetnice Holodomora na primjeren način – prigodnim programima i paljenjem svijeća za sve žrtve – djecu, žene i muškarce koji su umoreni gladu. Kao i svake godine, obilježavanju će se priključiti svećenici, vijeća i predstavnici ukrajinske nacionalne manjine na nivou općina, gradova i županija.

Razgovor vodila: Oksana Martinjuk

U spomen na žrtve Holodomora

"Vi živite u raju..." – ove sam riječi čula puno puta, kada sam sa svojim suprugom Viktorom g. Pavlu i gđi Nataliji Makijenko pokazivala prekrasne

krajojlike Hrvatske – Krk, Bašku, Opatiju, Bakar, Rijeku, Malinsku...

Obitelj Makijenko (bračni par i dvoje djece) napustila je Kyjiv prije šesnaest godina zbog zabrinutosti za stanje svojeg zdravlja od posljedica Čornobylske katastrofe. Nastanili su se u Americi, u New Yorku. Iskusili su sve negativne i pozitivne strane emigrantskog života. Njihova su djeca, sin i kćer, već odrasli i samostalni ljudi, ojačani američkim načinom života. Gospođa Natalija posjeduje svoj kozmetički salon, a g. Pavlo se aktivno bavi društvenom djelatnošću, on je predsjednik Udruge Ukrajinaca iz USA (Association of Ukrainian Natives in the USA).

U društvu ove obitelji proveli smo tri divna dana. Ispričali smo im o životu Ukrajinaca u Hrvatskoj, upoznali smo ih s radom Ukrajinske zajednice RH na području ove male, ali prelijepe

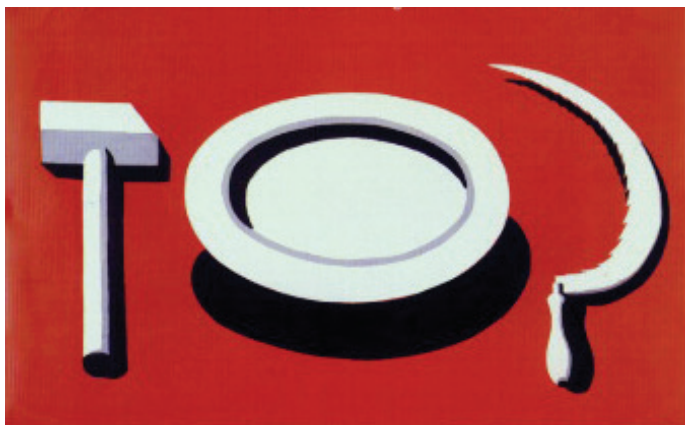
zemlje. Zauzvrat, oni su nama govorili o životu emigranata u Americi.

Puno zanimljivih informacija priopćili smo im o djelatnostima našeg Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Dnipro" – Rijeka te smo im poklonili pet zadnjih brojeva "Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj".

U tijeku razgovora, g. Pavlo nam je dao na čitanje svoj članak koji nas je jako zainteresirao. Članak gospodina Pavla Makijenka, pod nazivom "Neznani genocid" izdan je u travnju 2011. godine u njujorškom časopisu "Nacionalna tribina".

U djetinjstvu je autor preživio godine koje su se urezale u njegovo pamćenje i ostavile duboki trag. U spomen na žrtve Holodomora u Ukrajini, prenosimo čitateljima priču gospodina Pavla Makijenka.

"Sve više se udaljavamo od dvade-

setog stoljeća, razdoblja koje je donijelo najviše patnje za ukrajinski narod kroz povijest. Kako vrijeme odmiće, sve je manje živih svjedoka tih strašnih vremena. Ljudsko pamćenje također jenjava. Bez obzira na sve napore današnjih staljinističkih zagovornika kako bi uništili i falsificirali povijesne dokumente, povećava se količina dokumentiranih svjedočanstava o zločinima koje je počinila komunistička vlada. Postupno se otvaraju arhivi i pravda izlazi na vidjelo te se taj proces ne može zaustaviti. Već je puno poznato o holodomorima iz 1921.–1922. godine, zatim 1932.–1933. i 1946.–1947., te drugih zločina protiv ukrajinskog naroda. Malo je pažnje posvećeno strašnim i nemilosrdnim masovnim deportacijama Ukrajinaca na sjever 1929. i 30-ih godina, koju su komunisti cinično i podrugljivo prozvali “raskuličenje”. Pritom, ukrajinski povjesničari, iz nekog se razloga, cijelo vrijeme koriste ovim NKVD-ovim terminom te do današnjeg dana nisu smogli zamijeniti taj naziv nekim adekvatnijim i povijesno utemeljenijim.

Bilo bi pogrešno reći da se uništavanje kulaka kao klase nije spominjalo prije, o tome se pisalo i u priručnicima iz povijesti u Sovjetskom Savezu. Međutim, pokazalo se da je ovu frazu trebalo shvatiti doslovno, kao fizičko uništenje klase svih bogatih seljaka. Ova iseljen-

ja bila su priprema moskovskih došljaka te njihovih pomoćnika za deportacije drugih naroda 1944./45. godine. O potonjim se deportacijama relativno puno zna, a s druge strane, s prvim, najmasovnijim i najokrutnijim iseljenjima Ukrajinaca upoznato je jako malo ljudi.

Krajem 2010. godine u USA tiskane su dvije povijesne monografije priznatih znanstvenika, profesora sa Sveučilišta Yale – Timoty Snydera “Okrvavljene zemlje: Europa između Hitlera i Staljina” te profesora Stanfordskog sveučilišta Normana Naimarka “Staljiniski genocidi”, gdje je znanstveno utemeljeno, na osnovi najnovijih podataka da su ove deportacije po prvi puta na međunarodnoj razini nazvane genocidom protiv ukrajinskog naroda.

Možda sada ukrajinski povjesničari posvete više pažnje ovom nikad viđenom okrutnom i masovnom zločinu staljinizma (samo poginulih bilo je nekoliko stotina tisuća) i u isto vrijeme malo istraženom zločinu.

Progovorio bih o tim ljudim vremenima na primjeru svoje obitelji, s nadom da se više nikada neće ponoviti u Ukrajini niti igdje u svijetu.

Ja sam – Ukrajinac, moji roditelji su – Ukrajinci. Ali rodio sam se 1949. godine na krajnjem Sjeveru, u Arhangelskoj oblasti Ruske federacije daleko od Ukra-

jine, u mjestu gdje su bili protjerani moji roditelji i njihova rodbina.

Želio bih ukratko ispričati zašto se to dogodilo na primjeru svoje obitelji. Oni su bili jednostavni ukrajinski seljaci koji su živjeli u vrijeme staljinizma i upali u njegov strašni stroj za uništavanje.

Već smo dugo živjeli u Ukrajini kada sam sa svojih devetnaest godina saznao da je komunistički režim protjerao moju obitelj na Sjever 1930. godine iz političkih razloga. Sznao sam slučajno, jer je moja obitelj bila prestrašena užasnim totalitarnim režimom i nisu govorili o tome.

Moja je obitelj živjela u selu Lehnjivka, Berezanskog rajona Kyjivske oblasti. Moj se djed zvao Pavlo Oleksandrovič Petrenko, rodio se 1895. godine. Baka Oksana Kuzmivna (djevojačko prezime Didenko). Strašne 1930. godine kada su lomili leđa ukrajinskim seljacima i prisiljavali ih na odlazak u kolektivno gospodarstvo, mojeg su djeda, baku i majku Larysu (imala je tada 9 godina), tetu Olju (11 godina) i Halju (3 godine) bacili u teretne vagone i odvezli na Sjever. Ne znam koliko su im vremena davali da se sprema, ali što bi seljak mogao ponijeti sa sobom? Samo malo hrane, toplu odjeću, a većinu su im oduzimali mještani. Putovali su dugo, sporo, ostavljajući na rijetkim stanicama umrle od hladnoće, gladi i bolesti. Većinom su to bila tijela djece i staraca. Krenuli su na jesen, a stigli su na sjever sredinom zime, kada je zima bila u punom jeku i kada je snijeg bio do pasa. Dovezli su i iskrcali moju rodbinu u Arhangelskoj oblasti, u blizini sela Pleseck, ravno u snijeg. Vjerojatno su svi čuli o kozmodromu Pleseck, najvećem na teritoriju Ruske Federacije, ali malo

tko zna na čijim je kostima nastao.

Te je zime poginulo puno ljudi. Izbacili bi ih u duboku šumu, u ciku zime i u snijeg do glave. U ovim neljudskim uvjetima, trebalo je na brzinu izgraditi kakav takav smještaj (to su bile kolibe sastavljene od borovih grana). Ljudi su bili primorani raditi na sječi drva kako bi iskupili svoju “krivnju” pred proleterkom državom. Bili su krivi samo zato što su htjeli raditi na svojoj zemlji, a ne u kolhozu.

Svakog su jutro tjerali sve na posao. Na krevetima na kat ostajala je samo novorođenčad. Djecu koja bi pala s kreveta pojele bi lisice ili druge životinje. Više bi puta nesretni roditelji vrativši se s posla, umjesto djece zatekli samo malu hrpicu kostiju. Ali i odrasle je čekala loša sudbina, malo-brojni su doživjeli proljeće. Umirali su od preteškog rada i hladnoće.

Jedna od umrlih je i moja teta Halja (u dokumentima Hanna, ne znam zašto). Imala je 4 godine. Moja druga teta Olja (umrla je 2008. g.) govorila je da bi svakog proljeća, više godina zaredom, počela strašna glad i cijele bi obitelji umirale od pothranjenosti i nedostatka vitamina. Nadalje, teta je pričala o šokantnim “gastroonomskim” afinitetima, zahvaljujući kojima su neki i preživjeli. Ona je voljela jes-

ti koru drveća, a moja majka travu i mahovinu. Imale su tada 12 i 10 godina.

Bilo je jako puno Ukrajinaca protjeranih na sjever Rusije. Sada se sjećam da su ljudi uglavnom razgovarali na ukrajinskom jeziku, a ukrajinska prezimena naših susjeda pamtim i dan danas.

Službeno su nas zvali "kulaci-preseljenici i članovi njihovih obitelji." Takav natpis bio je na kartonskoj košuljici debelog osobnog dosjea, kojeg sam zatražio i dobio u Kyjivu 1994. godine od arhangelške Uprave unutrašnjih poslova. Dokumentacija se zvala "Osobni dosje kulaka-preseljenika Petrenko P. A."

Djed je govorio kako se nesreća u našoj obitelji dogodila zbog njegove ljubavi prema konjima. Imao je par vranaca, vrlo vjerojatno i najboljih u selu. Oni su se jako dopali čelnom čovjeku u selu koji je nekoliko puta zatražio da mu se isti predaju na korištenje. Ali djed se nije usuglasio pošto je u selu bilo nemoguće opstati bez vučne snage. Da je barem znao kako će sve završiti...

Kada je pristigla staljinistička naredba za iseljenje "kontingenata", domaći mučitelji počeli su stvarati spisak te se djed odmah našao na popisu. Pored njega, na popisu su bili svi koji se nisu sviđali čelniku. I tako su izbacili obitelj s malom djecom iz kuće te

su ih bez presude i istrage poslali u smrt. Takvo je bilo staljinističko pravosuđe! Da je barem takvo bilo samo staljinističko pravosuđe. U dosjeu sam pronašao sljedeći dokument "Prema rješenju Lehnjivskog seoskog savjeta protjerati preko granica oblasti". Nisu mi dozvolili uzeti kopiju ovog dokumenta čak ni za vrijeme neovisnosti, 1994. godine. Zašto i sada prikrivaju istinu?

Evo interesantan podatak iz dosjea moga djeda. U spisku imovine umjesto dva konja upisan je samo jedan. Ispada da je drugog ipak zadržao načelnik.

Zapamtio sam i događaj iz djedove priče. Na najtežem poslu sječe drva gdje su ljudi stalno ginuli, bio je jedan čovjek, jako šutljiv. Jednom prilikom za vrijeme ručka, progovorio je: "Sve je ovdje jako dobro, samo je kruha premalo." Slijedećeg dana više ga nije bilo u brigadi i nitko nije znao kamo je nestao. Netko od "bližnjih" ga je prijavio nadležnima.

Poslije te strašne jeseni 1930. godine, kada su obitelj izbacili iz doma, teta Olja nije bila u rodnom selu Lehnjivka dugih 66 godina. Poslije povratka iz progonstva slobodno je mogla otići tamo, ali događaji iz djetinjstva bili su toliko traumatični da nije imala želju vidjeti ikoga iz sela. Pamtila je kako su bliski

susjedi, pa čak i rodbina sa zadovoljstvom pljačkali njihovu siromašnu imovinu. Skinuli su čak i zimski kaputić s trogodišnje Halje. Gorčina i bol doživljena u dobi od jedanaest godina pratila ju je cijeli život.

U rujnu 1993. godine pribavio sam dokumente za rehabilitaciju (rehabilitaciju za što?), konačno sam uspio dobiti kompenzaciju za uništen život, smrt Halje, gubitak imovine stvarane generacijama. Ispostavilo se da je država spremna isplatiti čak 70 tisuća kupona – u valuti karbovanec (15 tisuća za imovinu i 55 tisuća za zgrade), koji su po tadašnjem tečaju iznosile 4 – 5 dolara. Tada se za ove novce na tržnici moglo kupiti dva kilograma sala. Teta Olja je zaplakala i rekla kako neće pružiti zadovoljstvo svojim mučiteljima te neće primiti tu "kompenzaciju".

Kasnije, kao rezultat njihovih višemjesečnih nastojanja, povišili su joj mjesečnu mirovinu za 10 hryvnja. Međutim, 2004. godine i taj su dodatak ukinuli iz razloga što ona nije bila osobno represirana iako je i sama bila iseljena, već njezin otac. Valjda je ovo znak da su u vladi ostali isti ljudi, koji su iselili našu obitelj 1930. godine.

Nekoliko riječi o našem životu na Sjeveru u *zujerosovhozu* (gospodarstvu koje se bavilo uzgojem di-

vljih lisica, op. I. M.). To je bila naseobina zaboravljena od Boga u gluhoj šumi gdje su se uzgajale tamno-smeđe lisice i polarne lisice. Po zimi je snijeg bio do vrata, po ljeti su vladale nesnosne vrućine, a na ulicu je bilo nemoguće izaći bez čvrste odjeće i marame jer bi vas u protivnom pojela gamad. Pravi zatvor iz kojeg nije bilo lako pobjeći. Usred naselja stajao je željezni reproduktor koji je budio ljude svakog jutra u 6 sati i nije dao zaspiti do 12 po noći, bez prestanka usadujući komunističke ideje. U zraku je vladao nepodnošljivi smrad tuljana kojima su hranili lisice, a među njima nalazile su se tisuće štakora, a oblaci gavranova proždimali su tuljane. Stanovnici naselja morali su se hraniti mesom lisica, a krzno su predavali državi. Do danas osjećam užasni okus lisice u ustima. To je osjećaj kraja života. Nehumani uvjeti i stalan osjećaj straha utječu ne samo na fizičko stanje ljudi, već i na psihičko. Psihologija postaje ropska. Poslije smrti tiranina Staljina čulo se nezadovoljstvo mještana, govorili su da je Nikita Hruščov slab rukovoditelj jer nikog ne kažnjava smrću, ne šalje ljude u zatvor te nema reda. Nije kao za vladavine Staljina. Oni su htjeli da se i dalje život oduzima strijeljanjem... Do te se mjere deformirao ljudski moral i svjetonazor.

To je bilo "veliko postignuće" staljinističkog režima.

O životu na *zujerosovhozu* iz mojih sjećanja mogla bi se napisati cijela knjiga. Međutim, sada bi, valjda, u istinitost tih događaja malo tko povjerovao.

Godine 1957. vratili smo se u Ukrajinu. Na isti način: u teretnom vagonu, zajedno s kravom, ali smo bili sretni. Preživjeli smo i vraćali smo se kući!"

Pripremila Oljha Kaminska
Sukrajinsko prevela Ivana Mrak

UKPD "Dnjipro" – Rijeka aktivno nastavlja s radom

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Dnjipro" – Rijeka bogatije je za pet novih članova. Upisani su: Romano Martinčić i Ivana Mrak, a također i uvaženi Riječani Elena Mrak, Oksana Šimić i Maksimir Martinčić. Svi su ih članovi Društva srdačno pozdravili na III. Izvještajnoj skupštini održanoj u prostorima plesne skupine "Rotondo".

Predsjednica, gđa Oljha Kaminska, zahtjevnica je prilikom odabira novih članova jer shvaća kako je za rad i ciljeve Društva od ključnog značaja kvalitetan izbor članova kulturne zajednice koja će se sastojati od istomišljenika, odnosno ljudi istog nivoa profesionalizma i kulture. Najvažnije je da se s dolaskom novih članova Društvu otvaraju novi horizonti za promicanje umjetnosti i kulture Ukrajine u novim krugovima kulturne elite Hrvatske.

Elena Mrak nazočila je koncertu "Riječi ljubavi" UKPD "Dnjipro" – Rijeka u prosincu 2012. godine te je odmah po završetku programa izrazila želju da postane članicom UKPD "Dnjipro".

Elena Mrak bila je pozvana na godišnju Izvještajnu skupštinu društva gdje je imala mogućnost obratiti se nazočnima.

Njezin govor bio je veoma emotivan. Osjetio se novi tonalitet i ritam otkucanja srca članova Društva odjednom se ubrzao, što znači da je pristigla nova energija u veliki posao na koji je usmjeren rad svih članova.

Romano Martinčić, voditelj koncerta "Osvidčennja", interpretator stihova (listopad 2012.), postao je aktivnim članom društva "Dnjipro" – Rijeka. Na taj će način mladež rasti i odgajati se u krugu visokoprofesionalnih ljudi, a sin nikada neće zaboraviti jezik svoje majke, gđe Marte Martinčić. Romanov otac, Maksimir Martinčić je Hrvat koji je također postao aktivan član Društva kako bi dao potporu supruzi i sinu.

Ukrajinka, Oksana Šimić, preselila se iz Kyjiva u Rijeku kod supruga. Trenutačno traži posao u struci inženjera elektrotehnike, a privremeno pomaže suprugu u njegovom privatnom poslu. Gđa Oksana je izabrana za tajnicu UKPD "Dnjipro" – Rijeka.

Posebna priča je o Ivani Mrak, kćeri Ukrajinke Elene Mrak i Hrvata Josipa Mraka. Ivana je u vrlo kratkom roku prevela veliki članak o sjećanju na žrtve Holodomora za "Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj" koji će čitatelji sada moći pročitati i na hrvatskom jeziku.

Društvo se popunjava novim visokobrazovanim ljudima, koji će nositi i dostojanstveno propagirati umjetnost i kulturu Ukrajine u novim sredinama diljem Hrvatske.

Članovi su konstruktivno dogovorili planove do kraja 2013. godine. Naglasili su da će, bez obzira na minimalna sredstva, biti pronađeni novi načini održavanja koncerata i manifestacija UKPD "Dnjipro" – Rijeka. Glazbenici su se dogovorili da će izvoditi djela ukrajinskih skladatelja na svakom koncertu na kojemu će sudjelovati te da će i na taj način razvijati aktivnost Društva u cijelosti te proširiti repertoar ukrajinske glazbe, ali i poezije i slikarstva u ukupnoj paleti kulture Republike Hrvatske.

Oljha Kaminska

Prevela s ukrajinskog Olena Mrak

Koncert "Glazbeni talisman" u Rijeci

U okvirima treće manifestacije Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Dnjipro" – Rijeka održao se koncert "Glazbeni talisman" 27. listopada 2013. godine u Rijeci pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Članovi UKPD "Dnjipro" – Rijeka poklonili su nazočnim gostima harmoniju čudesne glazbe, ljepotu poezije, izvanrednu ener-

giu i oduševljenje. Redateljica koncerta, Oljha Kaminska, prvakinja Opere riječkog Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca i predsjednica UKPD "Dnjipro" – Rijeka, izborom melodije i pjesama, plesa i poezije na brodu "Arca Fiumana" stvorila je atmosferu koja je ugrijala duše i srca prisutnih, a prijateljska večera po završetku koncerta uz pratnju ukrajinskih svatovskih pjesama podigla

je životno raspoloženje i poklonila dragocjeni odmor za dušu u krugu prijatelja.

Gospođa Oljha Kaminska pozdravila je goste. Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba, Viktor Filima, u uvodnoj je riječi prije koncerta kratko govorio o životu i djelatnosti ukrajinske manjine u Republici Hrvatskoj.

Voditeljica koncerta Tamara Mravac, članica UKPD "Dnjipro" – Rijeka pozvala je na scenu najmlađe učesnike, dječji plesni ansambl "Mališani" pod rukovodstvom koreografa Vitalija Kloka. Živahne plesačice sigurnim su koracima otplesale "Podoljanočku", pa je gledateljstvo njihovu razigranost nagradilo iskrenim aplauzom.

Uslijedila je poezija "Kryla" Line Kostenko. Gospođa Svitlana Stolić, članica UKPD "Dnjipro" – Rijeka, ispričala nam je o krilima koje nadahnjuju život, a to su: poštenje i iskrenost, vjernost i izdašnost, radišnost i poetičnost.

Sergej Kiselev, stalni učesnik koncerata UKPD "Dnjipro" – Rijeka emocionalno je i s velikim zanosom otpjevao pjesmu "Čornobryvci" na glaz-

bu Volodymyra Vermyenycha i na riječi Mykole Synhajivskog u pratnji orkestra "Oberih" koji je osnovan 2010. godine. Pjesma bogata osjećajima i čistom ljubavi, bez iznimke taknula je sve prisutne.

Voditeljica koncerta Tamara Mravac s velikim zadovoljstvom predstavila je publici sve glazbenike orkestra, a to su: Tanja Bušić (violina), Valerija Vaščenko (viola), Tetjana Skljarenko (violončelo), Viktor Kaminskyj (fagot), Serhij Rosul (rog), Vasyly Jenjko (rog), Valentyn Skljarenko (truba), Davor Bušić (flauta) i Nina Simčić

(klavir). Glazbenici su izveli kompoziciju "Vjenčić ukrajinskih narodnih pjesama" koju je publika toplo prihvatila.

Gospođa Oljha Kaminska, prvakinja Opere Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca i Narodna umjetnica Ukrajine, izvela je ukrajinsku narodnu pjesmu "Cotyry vola pasem ja". Zahvaljujući njezinoj izvedbi publika je osjetila čarobnu snagu ukrajinske pjesme koja je izuzetno melodična, originalna i živopisna, jedna od najbogatijih na svijetu što se tiče sklada poezije i savršenstva melodije i

glazbe. Orkestar je fli-granski pratio pjevačicu, a publika je pozdravila izvedbu glasnim "Bravo!". To potvrđuje činjenicu da u Hrvatskoj istaknuti akademsko visokoobrazovani članovi UKPD-a "Dnjipro" – Rijeka predano i uspješno rade na očuvanju i predstavljanju ukrajinske kulture, jezika i tradicije.

Sljedeću ukrajinsku narodnu pjesmu "Vzjav by ja banduru" izveo je Dario Berčić, koji je nedavno predstavljao Republiku Hrvatsku na umjetničkom Prvom međunarodnom festivalu "O-Fest 2013" u Kyjivu. Također, nastupio je i na VI. Središnjoj manifestaciji Ukrajinske zajednice RH u Narodnom kazalištu Grada Osijeka. Publika je toplo prihvatila mladog hrvatskog basa, koji nevjerovatno osjeća ukrajinsku narodnu pjesmu te besprijekorno izgovara ukrajinski tekst.

Još jednu ukrajinsku narodnu pjesmu "Spatj menji ne hočetsja" gospođa Oljha Kaminska u pratnji orkestra "Oberih" interpretirala je radosno, živahno i u skladu sa šaljivim karakterom pjesme.

Na koncertu je sudjelovao i prekrasan bračni duet. Otmjena Ljubov Judčenko-Košmerl i elegantan Dražen

Košmerl, supružnici koje je sudbina povezala u Ukrajini, ovdje u Hrvatskoj zajedno izvedu ukrajinske pjesme. Zvonki sopran u pratnji harmonike upoznao je publiku s popularnom šaljivom ukrajinskom pjesmom "Gandzja" koju je napisao Dionisij Bonkovskij. Izvođači su svojom izvedbom rasuli iskricе humora u sali te stvorili radosno raspoloženje.

Roman Martinčić, jedan od najmlađih članova UKPD-a "Dnjipro" – Rijeka talentirano je recitirao pjesmu "Ukrajina u meni" i bio je nagrađen glasnim aplauzom.

Na završetku koncerta odjeknula je ukrajinska pjesma "Mjesec na nebu" (укр. "Місяць на небі") u uzvišenom duetu Oljhe Kaminske i Sergeja Kiseleva. Potpuno opravdano, ova je izvedba postala tradicijom i zaštitnim znakom finala svih koncerata UKPD "Dnjipro" – Rijeka.

Voditeljica Tamara Mravac zahvalila je publici na aplauzima i zajedno s predsjednicom društva UKPD "Dnjipro" – Rijeka, Oljhom Kaminskom, pozvala sve prisutne na prijateljsku večeru i ugodno druženje. Večernje Jadransko more ljuljalo je "Arcu Fiumanu". U tom trenutku prisutan je bio i mjesec na nebu i sjajne zvijezde i negdje po moru plovila je barka... Na daleko su odzvanjale pjesme i glazba koja je odjeknula ovdje. Osjetio se ponos, ljubav i poštovanje prema Ukrajini. U prekrasnoj hrvatskoj zemlji, ukrajinska je pjesma usrećila mnoge. Osjećaj ponosa i ljubavi prema Ukrajini te pripadnost velikoj kulturi ujedinila je srca svih nazočnih. I zato, bez ikakve skromnosti možemo reći: ukrajinska pjesma, kao molitva, obnavlja dušu.

Oljha Kaminska

Prevela s ukrajinskog Ivana Mrak

“Večer ukrajinske pjesme i plesa” u Lipovljanima

Organizaciji KPD Ukrajinaca “Karpati” iz Lipovljana te financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine Vlade RH i Općine Lipovljani, 5. listopada 2013. godine u općinskom Društvenom domu održana je kulturna manifestacija “Večer ukrajinske pjesme i plesa” na kojoj su sudionici, pjesmom i plesom prikazali bogatu ukrajinsku kulturnu baštinu. Cilj manifestacije i rada Udruge je očuvanje kulturne baštine za nove naraštaje.

Konferansu programa su vodile članice “Karpata” Mihaela Hoško i Martina Lasek na ukrajinskom i hrvatskom jeziku. Voditeljice su naglasile da doseljeni Ukrajinci na ovim prostorima cijene i poštuju zemlju u kojoj žive te zajedno sa sugrađanima većinskog naroda i pripad-

nicima ostalih nacionalnih manjina žive u slozi u ovom višenacionalnom mjestu.

Ukrajinsku kulturnu baštinu predstavili su članovi udruga: KPD Ukrajinaca “Karpati” iz Lipovljana, UKPD “Lesja Ukrajinka” – Osijek (vokalno-instrumentalni ansambl “Vatra”), UKPD “Ivan Franko” iz Vukovara, UKPD “Ukrajina” iz Slavenskog Broda, Društvo Rusina i Ukrajinaca “Kaljina” iz Rijeke, Ukrajinsko udruženje “Kozak” iz Trnopolja (BiH), KUD “Ivan Senjuk” iz Kule (Vojvodina).

Osim pripadnika ukrajinske nacionalne manjine u RH, svoju kulturnu baštinu predstavili su i članovi hrvatskog KUD-a “Lipa” iz Lipovljana, prezentirajući pjesme i plesove lipovljanskog kraja.

Mnogobrojnu publiku te sve sudionike programa pozdravili su predsjednik društva-domaćina Ivan Semenjuk, potpredsjednik Ukrajinske zajednice RH Vlado Karešin, u ime Općinskog vijeća i načelnika Općine Lipovljani pozdravio je g. Miro Horvat, a u ime Veleposlanstva Ukrajine u RH pozdravila je gđa Tetjana Usačova.

Program svečanog koncerta bio je zanimljiv, raznolik i bogat. Sve udruge pokazale su rezultat velikog truda, zainteresiranost u očuvanju nacionalnog identiteta u svojim sredinama te želju za lijepom suradnjom s ostalim udrugama. Nakon koncerta amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva uslijedilo je druženje u lijepom okruženju.

Ivan Semenjuk

Članovi UKPD “Ukrajina” iz Slavenskog Broda na turneji po Ljivskoj oblasti u Ukrajini

● Ispred NS “Ljivska politehnika”

Na poziv Nacionalnog sveučilišta “Ljivska politehnika” te Međunarodnog instituta prosvjete, kulture i veza s dijasporom pri NS “Ljivska politehnika” članovi UKPD “Ukrajina” iz Slavenskog Broda bili su na turneji po zapadnoj Ukrajini, točnije po Ljivskoj oblasti.

Prvi dan

U četvrtak, 19. rujna, doputovali smo oko 15 sati u centar Ljivske oblasti –

grad Ljviv. Kako zbog gužve na granicama nismo stigli doputovati ranije, odmah po izlasku iz autobusa, bez trenutka odmora, naši članovi uputili su se prema pozornici. Toga dana na koncertu pod nazivom “Za tobom žudimo, Ukrajino” osim naših članova, nastupali su i članovi Ukrajinske zajednice iz Paragvaja, tako da su se naši članovi ipak uspjeli pripremiti za nastup. Naš UKPD nastupio je s pet koreografija u izvedbi starijeg plesnog folklornog ansambla,

dvije pjesme u izvedbi solistice Irene Semenjuk i narodnim pjesmama u izvedbi zbora. Rektor sveučilišta pohvalio je oba ansambla i izrazio svoje divljenje što smo uspjeli zadržati osmijeh i vedrinu na licu, iako smo tek izašli iz autobusa kojim smo putovali više od petnaest sati. Po završetku koncerta bili smo smješteni u hotel sveučilišta, a potom je bila organizirana svečana večera u jednom od ljivskih restorana.

Drugi dan

O tome kako su naši dragi domaćini i organizatori brinuli o nama, svjedoči činjenica da su jedan dan odvojili samo za turističko razgledavanje ovog predivnog srednjovjekovnog grada. Tako smo u petak, 20. rujna, poslije doručka prošetali s organizatorima kroz park Ivana Franka (inače najstariji park u Ukrajini) do centra grada gdje nas je dočekaio turistički vodič zajedno s prevoditeljem za hrvatski jezik, za one koji ne razumiju baš najbolje ukrajinski jezik.

Naša turistička šetnja gradom započela je razgledavanjem Kazališta opere i balata “Solomija Krušelnycka”, jednog od

● Spomenik sv. Jurja u Ljvivu

najpoznatijih opernih kazališta u Europi. Od kako je sagrađeno, ovo kazalište daje gradu elegijski sadržaj jer je njegova gradnja zasićena vječnim odjecima arija. Sama unutrašnjost je neopisiva i najbolje je doći i uživo se uvjeriti u svjetsko remek-djelo arhitekta Z. Gorgolewskog (1845.-1903.), poznatog kao "Oca lživske opere".

Poslije razgledavanja "Opere" obišli smo dramsko kazalište "Marija Zanjikovecka", grkokatoličku crkvu Preobraženja Gospodnjeg, armensku crkvu, dominikansku katedralu (za vrijeme SSSR-a bila je pretvorena u muzej ateizma, ali danas joj je vraćena prvobitna namjena), Muzej Ljekarnu, centralni gradski trg s vijećnicom "Plošča Rynok". Posjetili smo i Dom četiri godišnja doba, svjetski poznatu lživsku tvornicu čokolade, lživski rudnik kave, slikali se pored spomenika Tarasa Ševčenka, Ivana Franka, Ivana Fedorova, osnivača grada kralja Danyla Halyckoga, zaštitnika grada sv. Jurja i dr. Na samome kraju imali smo priliku popeti se na Visoki Zamak / Vysokij Zamok / i vidjeti prelijepu panoramu grada.

Nakon višesatnog obilaska grada i obilne večere slijedilo je jedno iznenađenje od strane našeg predsjednika, gospodina Vlade Karešina – ni manje ni više nego gostovanje na jednoj od redovnih proba Zasluznog ansambla narodnih plesova Ukrajine "Junist" što su s velikim oduševljenjem prihvatili svi naši članovi, a posebno plesni folklorni ansambl.

Treći dan

U subotu, 21. rujna, nakon doručka

smjestili smo se u autobus i uputili u pravcu grada Horodok i Drohobyča. Sama atmosfera u autobusu bila je toliko vesela, a značajno je na to utjecalo i predsjednikovo iznenađenje večer prije. Pjevale su se ukrajinske i hrvatske pjesme.

I tako, uz harmoniku i pjesmu stigli smo u Horodok. Tamo su nas lijepo dočekali, povelili nas u kratku šetnju po mjestu i tako je došlo vrijeme i za nastup. Gledalište je bilo puno do zadnjega mjesta, a kada su nas vidjeli s hrvatskom zastavom, ljudi su jedva čekali naš nastup. Ovdje smo se predstavili sa zborom koji je otpjevao jednu duhovnu pjesmu te splet ukrajinskih i hrvatskih pjesama. Naša solistica Irena Semenjuk i djevojačka plesna skupina izvele su pjesmu "Pisnja pro skrypku", a plesni folklorni ansambl plesne koreografije: "Kozachok", "Vyšvaljnyci", "Hopak" i "Povzunec". Publika je bila toliko fas-

cinirana našim nastupima da jednostavno nisu prestali pljeskati pa smo morali plesati i "bis".

Nakon nastupa u gradu Horodok, uputili smo se u pravcu Drohobyča. U Drohobyču je bilo obilježavanje 800 godina od osnivanja grada. To je iznimno veliki događaj za stanovnike toga grada, pa su koncerti tom prigodom trajali cijeli dan na glavnom gradskom trgu. Stigavši tamo, bili smo jako iznenađeni odazivom publike s obzirom na to da je cijeli dan padala kiša. Prije nastupa na velikom koncertu, publici se obratio predsjednik našeg Društva i pozdravio sve nazočne i zahvalio se organizatorima na pozivu za gostovanje na ovakvoj svečanosti. Tu nas je nakon nastupa pozdravio mjesni predstavnik za kulturu i zahvalio se članovima UKPD "Ukraina", a posebno voditeljima ansambala: prof. Sanji Stičinski i Ivici Kševiju.

Četvrti dan

Kako zapravo vrijeme brzo prolazi, shvatili smo tek u nedjelju, 22. rujna, kada je došao zadnji dan naše turneje po Ukrajini. Spakiravši svoje stvari i oprostivši se od Ljviva, nakon doručka uputili smo se u Ščyrec. Bio je to Dan mjesta Ščyrec, koji je ujedno slavio svoj 900-ti rođendan. Na ulazu u mjesto dočekali su nas tradicionalno s kruhom i solju, a mi smo im srdačno čestitali ovako veliku obljetnicu. Ovdje smo se pokazali u najljepšem svjetlu, kako je rekao predstavnik za kulturu u Ljivskoj oblasti. Naš zbor je otpjevao vjenčić ukrajinskih i hrvatskih pjesama, a plesni folklorni ansambl otplesao sedam koreografija Ivica Kševija te koreografiju svatovskih običaja Ukrajinaca u Hrvatskoj.

Nakon svečanog programa i večere, naši solisti Irena Semenjuk, Davor Lagudza, Laura Barić i Dario Farena plesali su na koncertu poznate ukrajinske pjevačice Ljilje Vavrin na njezin osobni zahtjev. To je bilo prekrasno i nezaboravno.

Davor Lagudza

● U Horodku ispred spomenika T. Ševčenku

VI Вуковарський етно-ярмарок

У рамках проекту “Еко-етно центр Адица” в лісному парку Адица 21 і 22 вересня 2013 року був відкритий VI Вуковарський етно-ярмарок, на якому була представлена виставочно-розпродажна виставка традиційних та мистецьких ремесел, рукоділля, антикваріату та виробів майстрів кулінарії.

Свої вироби, доробки та експонати цього року на виставці представили більше 70 представників Вуковарсько-сріємської та Осієчко-баранської області, а також гості із Боснії і Герцеговини.

Виставку урочисто відкрив представник міністра сільського господарства Сініша Кукіч. Гостей та учасників свята привітали мер міста Вуковар Желько Сабо, а також мер

міста-побратима Сіня Івіца Главан.

На виставці мешканці міста та гості насолоджувалися різноманітними пропозиціями домашнього виробництва, мали можливість відкрити для себе таємниці вирощування лікарських рослин, випробувати мистецтво виготовлення сувенірів, дегустувати здорову їжу та напої.

Гарний настрій гостям та учасникам свята надала культурно-мистецька програма, в якій взяли участь культурно-мистецькі товариства міста Вуковар. Цікавою частиною культурної програми VI Вуковарського етно-ярмарку були безкоштовні екскурсії на кінському упряжному екіпажі, подорожі туристичним поїздом, музичний

конкурс “Караоке” та паїнтбал презентація.

У рамках культурно-мистецької програми, разом з іншими, була представлена і українська культура. Багатство української культурної спадщини презентували члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка із Вуковара. Народний хор товариства під супровід юнацького ансамблю “Таличина” виконав низку українських народних та сучасних пісень. Яскраві українські сценічні костюми, мелодійна та дзвінка українська пісня привернула увагу багаточисленних гостей, а також представників засобів масової інформації.

Тетяна Рамач

VI. Vukovarski etno-sajam

U okviru projekta “Eko-etno centar Adica” 21. i 22. rujna u parku Adica bio je otvoren VI. Vukovarski etno-etno sajam na kojem se okupilo 70-ak izlagača s područja Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije te iz susjedne Bosne i Hercegovine.

Vukovarski etno-sajam otvorio je Siniša Kukić, izaslanik ministra poljoprivrede Tihomira Jakovine. Nazočne je pozdravio i gradonačelnik grada Vukovara Željko Sabo te gradonačelnik prijateljskog grada Sinja

Ivica Glavan.

I ove godine posjetitelji sajma imali su priliku uživati u bogatoj ponudi izlagača koji su na štandovima nudili proizvode tradicijskih i umjetničkih obrta, kućne radinosti, rukotvorina, zdrave hrane i pića, proizvode ljekovitog bilja i suvenira... Uz bogatu gastro ponudu, prikazani su i tradicijski zanati. U zabavnom dijelu programa sudjelovali su KUD-ovi s područja grada Vukovara, a u okviru sajma bile su i besplatne vožnje kočijom ili turističkim vlakom, paintball

prezentacija i karaoke party.

Ukrajinsku nacionalnu manjinu u kulturno-umjetničkom programu predstavili su članovi UKPD “Ivan Franko” iz Vukovara. Narodni zbor pod ravnateljstvom Romana Matusa uz pratnju orkestra “Halyčyna” izveo je splet ukrajinskih narodnih i modernih pjesama. Lijepi nastupi Ukrajinaca i ukrajinska narodna pjesma dugo će ostati u sjećanju mnogobrojnoj publici.

Tetjana Ramač

Любити Шевченка – любити Україну. Любити Україну – любити Шевченка!

Велич Кобзаря - у величї всієї України і в особистій долі кожного українця

“Я не знаю іншого поета, який би так повно поєднав у собі поета національного і поета на-родного, як Шевченко.

...З самої гуци народної встає великий національний поет України Тарас Григорович Шевченко, який повно відбив і в творчості своїй, і в страдницькому житті, і навіть у зовнішності свою прекрасну, багатотраждальну Україну.

Безстрашна революційність, запорізька жадоба волі, залізна впертість, зосереджений гнів і велика любов, славне минуле в боротьбі з гнобителями, лукавий гумор, незрівнянна музика української мови, запах квітучих вишневих садів, пірамідальні тополі над білими хатами - все це в поезії Шевченка.

Любити Шевченка - любити Україну. Любити Україну - любити Шевченка!”

Вікентій Вересаєв

Ці рядки російського письменника Вікентія Вересаєва лучно і точно характеризують постать Великого Кобзаря і його значимість для України.

Про Шевченка багато сказано, але його творчість і надалі продовжують досліджувати, оскільки феномен митця і досі не розкрито. Велич Кобзаря - у величї всієї України і в особистій долі кожного українця. Шевченко приходить до кожного з нас по-різному: у різному віці, за різних обставин. Кожен сам відкриває для себе Шевченка, який символізує душу українського народу і його гідність.

Багатогранний талант Тараса Шевченка - поета, прозаїка, драматурга і художника - найбільш повно виявився в поезії, хоча він був професійним художником, а поетом - за покликанням.

Геній Шевченка полягає якраз у тому, що все своє життя він був собою. Право залишатись особистістю за будь-яких обставин майбутній поет виборював з дитинства. Рано осиротівши (коли Тарасу було вісім років, померла його мати, а через півтора роки - і батько), хлопець пішов наймитувати до малярів-дяків, невдовзі став козачком пана Енгельгардта. Восени 1829 р. Тарас Шевченко разом з іншими слугами потрапляє до Вільно. За визначенням дослідників, у цей період він міг брати уроки малювання у досвідченого художника, і можливо, у професора Віденського університету Яна Рустема.

Після переїзду пана до Петербурга, туди, разом з іншою челяддю, у 1831 році прибуває і Шевченко. А через два роки його було віддано в навчання до живописних справ цехового майстра Шириєва. І влітку 1835 р. Тарас, малюючи з натури скульптури в Літньому саду, познайомився з молодим українським художником Іваном Сошенком. Завдяки клопотанням Сошенка Шириєв відпустив Шевченка на місяць для вдосконалення в малярстві. Цей дозвіл дав Тарасові могу відвідувати класи Петербурзької Академії мистецтв у позарочний час. У 1836 р. молодий художник виконав малюнок за темою, яка була оголошена

для конкурсу на одержання золотої медалі. Годі ж з ініціативи І. Сошенка та В. Григоровича (конференц-секретаря Академії) Шевченку було дозволено відвідувати навчальні класи Товариства заохочення художників. Сошенко познайомив Тараса зі своїми близькими друзями, учнями Академії мистецтв А. Мокрицьким, П. Петровським, Г. Михайловим. Завдяки А. Мокрицькому Шевченко ще до визволення з кріпацтва познайомився з Карлом Брюловим і неодноразово бував у нього в майстерні.

Позитивний вплив на молодого художника мала дружба з українським письменником Євгеном Гребінкою, який не лише допомагав юнакові матеріально, а й знайомив з літераторами столиці. У ці ж роки Шевченко наполегливо опановував і поетичну майстерність.

Навесні 1837 р. Карл Брюллов зайнявся справою викупу Шевченка з кріпацтва, залучивши до цього Жуковського, якому сподобались вірші молодого поета. У клопотаннях про викуп Шевченка взяли часті композитор М. Вієльгорський і художник О. Венеціанов. Ця видатна подія в житті майбутнього митця сталася 22 квітня 1838 року. Відтоді основним у його житті стало навчання в Академії мистецтв. У листі до брата Микити від 15 листопада 1839 р. Тарас зазначає:

“Учуся малювати, заробляю... нікому не кланяюсь і нікого не боюсь, окрім Бога, - велике щастя бути вільним...”.

Навчаючись малярству, Шевченко слухав лекції з загальних предметів - фізіології, фізики, зоології, французької мови. Невимовною тугою за Україною сповнені його листи до рідних. Звертаючись до брата Микити, Тарас просив писати рідною мовою, щоб хоч на папері бути ближчим до домівки. У цей період, за визначенням Євгена Маланюка, “і свідомість його, і його творчість являють рідкий в історії культури приклад органічного, суцільного зростання особистості і її світогляду - вгору”. Це зростання простежується у найвищому вияві

світогляду Тараса Шевченка - його літературній творчості, яку високо оцінив Іван Франко.

У травні 1840 року вийшла найвідоміша збірка Шевченка під назвою “Кобзар”. Суспільні кола царської Росії по-різному сприйняли появу збірки. Рецензії наголошували на великому поетичному таланті автора, проте точилися суперечки про мову творів. Деякі видання негативно висловились про українську мову, якою були написані твори, як про відмерлу говірку. Інші відзначили позитивне значення мови автора, яка йде від його серця.

Великому Кобзареві властивий широкий погляд на світ, його поетична думка не обмежена вузько національними видноколами. Шевченко - співець братерства народів, він не роз'єднує, а об'єднує народи, цим він великий, цим дорогий людству.

Підготувала Лідія Стурко

Тарасу Григоровичу Шевченку

Спасибі, земле, що ти родиш хліб.
Спасибі, земле, що на Україні,
колись давно, з убогої хатини,
Тарас великий вирушив у світ
І в слово гнівне й ніжне перелив
Снагу свою, і віру, і надію.
Пройшов крізь пекло,
та не відступив,
А став борцем своєї батьківщини.
Мій батьку, мій учителю, моя
Одвічна гордосте,
О, як пашишь обличчя,
Коли читаю знову “Кобзаря”,
Коли до мене правда промовля
Й до пильності, як і раніше, кличе.
Хай буде важко - легко не бува.
Та не померти вічним твоїм думам,
Бо - непохитні, як народ
наш мудрий,
Як невмирущі мамині слова.

Олеся Омельченко село Військове,
Дніпропетровщина, Україна

Voljeti Ševčenka – voljeti Ukrajinu. Voljeti Ukrajinu – voljeti Ševčenka!

Velicina Kobzara je u veličini cijele Ukrajine i u osobnoj sudbini svakog Ukrajinca

“Ne poznajem nijednog drugog pjesnika koji bi tako potpuno u sebi ujedinio nacionalnog i narodnog pjesnika, kao Ševčenko.

...Iz naroda dolazi veliki nacionalni pjesnik Ukrajine Taras Ševčenko, koji je u svom stvaralaštvu, u svom mučeničkom životu pa čak i u svom izgledu u potpunosti odrazio svoju prekrasnu mučeničku Ukrajinu.

Neustrašiva revolucionarnost, zaporiška čežnja za slobodom, željezna tvrdoglavost, skoncentrirana ljutnja i velika ljubav, slavna prošlost u borbi s tlačiteljima, lukavi humor, neusporediva melodioznost ukrajinskog jezika, miris rascvjetalih višanja u vrtu, piramidne topole iznad bijelih kuća – sve je to prisutno u pjesništvu Ševčenka.

Voljeti Ševčenka – voljeti Ukrajinu. Voljeti Ukrajinu – voljeti Ševčenka!”

Vikentij Veresajev

Ovi redci ruskog pisca Vikentija Veresajeva točno i precizno opisuju Velikog Kobzara i njegovo značenje za Ukrajinu.

Iako je već puno toga rečeno o Ševčenku, njegovo stvaralaštvo se i danas nastavlja proučavati jer fenomen umjetnika još uvijek nije razotkriven.

Velicina Kobzara je u veličini cijele Ukrajine i u osobnoj sudbini svakog Ukrajinca. Ševčenko dolazi u živote svakog od nas na drugačiji način: u različitim životnim razdobljima i u različitim okolnostima. Svatko sam za sebe otkriva Ševčenka koji je simbol duše ukrajinskog naroda i njegova dostojanstva.

Višestruki talent Tarasa Ševčenka – pjesnika, pisca, dramatičara, slikara – najviše se iskazao u pjesništvu, iako je bio profesionalni slikar, a pjesnik – pozivom. Genijalnost Ševčenka je upravo u tome što je bio sam sa sobom cijeli svoj život. Za pravo da ostane svoj bez obzira na okolnosti, budući pjesnik se borio od djetinjstva. Kao mali ostao je siročić (kada je imao osam godina umrla je njegova majka, a godinu i pol kasnije umro je i otac), pa je otišao raditi za slikare-činovnike, a uskoro je radio za gospodina Engelhardta. U jesen 1829. g. zajedno s drugim slugama dolazi u Vilnius. Prema istraživanjima smatra se da je u tom razdoblju učio slikarstvo od iskusnog slikara, a moguće i od profesora bečkog sveučilišta Jana Rustema.

Godine 1831. gospodin Engelhardt se sa svojim slugama seli u Peterburg, a s njima i Ševčenko. Dvije godine kasnije, Ševčenko je poslan na studij slikarstva kod majstora Širjajeva. U ljeto 1835. g. dok je slikao kip u Ljetnom vrtu, Taras je upoznao mladog ukrajinskog slikara Ivana Sošenka. Zahvaljujući

zamolbi Sošenka, Širjajev je dopustio Ševčenku da ode na mjesec dana na usavršavanje u slikarstvu. Tako je Taras dobio mogućnost pohađati nastavu peterburške Akademije umjetnosti. Godine 1836. mladi umjetnik je naslikao sliku u natjecanju za zlatnu medalju. Te godine na inicijativu I. Sošenka i V. Hryhoroviča (tajnika Akademije) Ševčenku je bilo dopušteno pohađanje nastave Društva poticanja slikara. Sošenko je upoznao Ševčenka sa svojim prijateljima, studentima Akademije umjetnosti A. Mokryckim, P. Petrovskim, G. Mihajlovom. Zahvaljujući A. Mokryckomu Ševčenko se još prije oslobođenja iz kmetstva upoznao s Karlom Brjullovom te je više puta posjetio njegovu radnju.

Pozitivni utjecaj na mladog umjetnika imalo je prijateljstvo s ukrajinskim piscem Jevhenom Hrebinkom, koji mu je pomagao materijalno i upoznao ga je s književnicima glavnog grada. Tih je godina Ševčenko ustrajno svladavao umijeće pisanja poezije.

U proljeće 1837. g. Karl Brjullov zauzeo se za otkupljenje Ševčenka iz kmetstva, uključivši u to i Žukovskog, kojemu se svidjela poezija mladog pjesnika. U zamolbi za otkup Ševčenka sudjelovali su skladatelj M. Vijeljorski i slikar A. Venecianov. Ovaj bitan događaj se dogodio 22. travnja 1838. godine. Od tada je osnovna preokupacija u njegovu životu postao studij na Akademiji umjetnosti. U svom pismu bratu Mykyti napisanom 15. studenog 1839. godine Taras je napisao:

“Učim slikati, zarađujem novac... nikome se ne klanjam i nikoga se ne bojim, osim Boga – velika je sreća biti slobodan...”

Dok je studirao slikarstvo, Ševčenko je slušao nastavu i iz općih predmeta – fiziologije, fizike, zoologije, francuskog jezika. Njegova pisma rodbini ispunjena su velikom tugom za Ukrajinom. Kad se dopisivao s bratom Mykytom, Taras je molio da mu piše rodnim jezikom, kako bi bar na papiru bio bliži domovini. U tom razdoblju, prema riječima ukrajinskoga književnika Jevhena Malanjuka, “...i njegova svijest i umjetnost u povijesti umjetnosti predstavljaju rijetki trenutak kontinuiranog osobnog rasta i proširivanja svjetonazora”. Taj rast se primjećuje u najvećem izljevju svjetonazora Tarasa Ševčenka – njegovom književnom stvaralaštvu, koje je visoko ocijenio Ivan Franko.

U svibnju 1840. godine izašla je nepoznata zbirka pjesama T. Ševčenka

pod nazivom “Kobzar”. Društveni krugovi carske Rusije na različit su način prihvatili pojavu te zbirke. Recenzije su naglašavale veliki pjesnički talent autora, ali su se vodile rasprave o jeziku djela. Neki su se negativno odnosili prema ukrajinskom jeziku na kojem je bila napisana zbirka. Drugi su istaknuli pozitivno značenje jezika autora, koji izlazi iz dubine njegova srca.

Velikom “Kobzaru” je svojstven širok pogled na svijet, njegova pjesnička misao nije ograničena uskim nacionalnim pogledima. Ševčenko – pjesnik bratstva naroda, ne razdvaja već ujedinjuje narode, zato je on velik i drag svakom čovjeku.

Lidija Sturko

Алмаз у кожусі

Пам'яті Тараса Шевченка

Послав Бог князю Енгельгардту
Талановитого раба,
Малого хлопця вільнодумця –
Великого бунтівника.

І той народ, що на колінах
Віками під ярмом стогнав,
Алмаза цінного в кожусі
Не оцінив і не впізнав.

Алмаз блищав, сліпив всім очі,
Та не цінуючи того,
Пани, знущаючись, сміялись,
Топтали і кляли його.

Та раз у місті Петербурзі,
Малюючи вночі в саду,
Тихесенько сидів хлопчина,
Щоб не накликати біду.

І там же сталося це диво:
Обірванця студент зустрів
Та генія він співчутливо
І захистив, і обігрів.

І ось тоді алмаз яскраво
Послав проміння на весь світ,
Неправду правдою затьмарив
І так сіятиме повік!

Оксана Мартинюк,
місто Осієк, Хорватія

Hrvatske postrojbe u Prvom svjetskom ratu na ukrajinskim zemljama – Zakarpattju, Lemkivščyni, Volynji, Halyčyni i Bukovyni

IV. dio

Druga ruska ofenziva

U trenutku zaprepašujuće katastrofe 2. ruske armije od njemačkih snaga kod Tannenberga, načelnik stožera ruske vojske general Nikolaj Nikolajevič izdaje naredbu o odsudnoj ofenzivi protiv austrougarskih snaga na cijelom Jugozapadnom frontu. Početkom rujna 1914. godine počinje opća ofenziva triju ruskih armija s 26 i pol pješadijskih i 9 i pol konjaničkih divizija protiv 1. Danklove armije s 13 pješadijskih i dvije konjaničke divizije, i četiri pješadijske i dvije konjaničke divizije nadvojvode Jozepha Ferdinanda. Na potezu između Wisle i Buga a južno od Lublina na fronti dužine do 140 km odvijaju se žestoke borbe. U prvom dijelu opsežnih ratnih operacija austrougarske snage trpe teške gubitke. Samo je npr. X. /Przemysl/ korpus /pretežito

Ukrajinci i Poljaci/ izgubio dvije trećine ljudstva. Ali bitke su se s novim manevriranjem nastavile.

U isto vrijeme obje vojske prelaze u nove ofenzivne operacije s nasuprotnim težištima: Rusi se usmjeravaju prema zapadu a Austro-Ugarska prema istočnim bojišnicama. Najprije će doći do velike bitke kod Horodoka, na potezu od Rave-Ruske do Dnjistra između ruske 3. i 8. armije i 4., 3. i 2. austrougarske armije, zatim od Rave-Ruske do gornje Wisle 9., 4. i 5. armije i austrougarske 1. i 5. armije i Grupe Josepha Ferdinanda.

Na području današnje jugoistočne Poljske, tijekom 4. do 6. rujna 1914., ruska 4. armija značajno je potisnula 1. austrougarsku armiju na rijeku Pok, dok je 5. ruska armija zauzela Zamość. Preostale austrougarske snage se povlače na rijeku San. U isto

vrijeme sudarile su se i 4. austrougarska armija i ruska 3. i 5. armija, a 7. rujna se još uključuju 9. i 8. armija. Tijekom 8. i 9. rujna od Rave-Ruske do Dnjistra nastavljaju se krvave borbe uključenih stotina tisuća vojnika, teške i lake artiljerije, konjice, pješadstva s puno dramatičnih obrata i velikih gubitaka. Uvečer 9. rujna austrijski zapovjednik Conrad naređuje koncentrični napad na neprijatelja kod Ljviva s 2., 3. i glavninom 4. armije. U isto vrijeme na sjeverozapadu, ruski zapovjednik Ivanov naređuje gonjenje 4. austrougarske armije nastojeći glavninu vojske odsjeći od Krakowa.

Nakon neuspjelog "koncentričnog napada na neprijatelja" na potezu od Sana – Taniva – Cieszanowa – Nemiriva – Janiva do uključno Mykolajiva kod Ljviva 10. i 11. rujna, general Conrad naređuje povlačenje austrougarske vojske prema istoku, iza rijeke San. Nešto kasnije, 17. rujna, povlače se i 1., 4. i 3. armija na zapadne pozicije iza rijeke Dunajec. Do 21. rujna ruska 9. armija izbija na rijeku Wisloku, a 4. i 5. armija zapadno od Sana. Ruska 3. i 8. armija do 26. rujna su u potpunosti očistili prostor oko rijeke San i Przemysla kada je otpočelo i opsijedanje ovog najvećeg austrougarskog utvrđenja na istočnim granicama.

Velika Galicijska bitka bila je završena sa zastrašujućom bilancom. Austrougarska je imala oko 250 000 mrtvih i ranjenih a oko 100 000 vojnika i časnika je zarobljeno. Ovim strašnim porazom i nenadoknadivim velikim gubitkom obrazovanog aktivnog časnčkog kadra i vojnika, Austro-Ugarska se našla u strašnoj opasnosti od gubitka rata. K tome Rusi su zarobili na stotine i tisuće austrougarskih tehničkih vojnih sredstava.

I ruski su gubitci bili jako veliki. Poginulo je ili zarobljeno oko 250 000 vojnika i časnika, od toga veliki broj iskusnog aktivnog kadra. Ovaj masovni pokolj radi kontroliranja Galicije preskupo je plaćen i na jednoj i na drugoj strani. A rat nije završen, to je bio samo tromjesečni zastrašujući početak. Rat se tek rasplamsavao.

Velike bitke oko Wisle i Sana i obrana karpatskih prijelaza.

Sredinom rujna 1914. general Brusilov poduzima s konjaničkim dijelovima 3. armije i Dnjisterskim odredom demonstrativne napade u Karpatima. Rusi 24. rujna zauzimaju Užok-sedlo a vrlo brzo i cijelu Bukovynu te prodiru čak do Máramarosszigeta u gornjoj Mađarskoj (danas Sighe-tu Marmatiei, u pokrajini Maramureş u sjeverozapadnoj Rumunjskoj).

Brusilov naređuje generalu Ščerbačevu da sa sedam i pol pješadijskih divizija (117 bataljuna i 483 topa) što prije zauzme opkoljeni Przemysl koji se čvrsto držao. Ove snage su od 5. do 7. listopada žestoko napadale na moćnu utvrdu ali bez uspjeha, uz to trpeći velike gubitke.

Opsežnom Conradovom protuofenzivom s četiri armije (60 pješadijskih i 12 konjaničkih divizija) Rusi su ponovno potisnuti iza Sana. Dana 11. listopada Borojevićeve trupe 3. armije neometano ulaze u tvrđavu Przemysl.

U šumovitim Karpatima istočno od Užok-sedla do rumunjske granice, od različitih vojski formirane su tri pješadijske divizije (52., 54. i 56.) objedinjene u armijski odred generala Pflancer-Baltina. Oni prelaze u napad potiskujući Ruse s Karpatskih prijevoja i iz doline gornje Tise pripremajući se za daljnje nastupanje prema Dnjistru.

○ Prikaz borbe prsa o prsa

Dok su trajali masovni napadi i protunapadi između združene austrougarsko-njemačke i ruske vojske u širokom prostoru oko Visle od Waršave, Ivangoroda, Lublina i donjeg Sana, Brusilov prelazi u ponovnu ofenzivu od 13. X. do 2. XI. na prostoru od Sana i Przemysla i južno od Hyryva prema šumovitim Karpatima. Teške bitke vodile su se za kontrolu nad čvorištem Stryj, odsjek Pidbuž – Staryj Sambir – Turka i za prilaz Vereckom prijelazu te dolina rijeke Prut od Deljatyna do Černivca.

Operacije u Karpatima

Prema sjeveru kod Lodža /središnja Poljska/, od 17. studenog "odvijala se konfuzna, grčevita i krvava devetodnevna bitka, najdinamičnija bitka čitavog prvog svjetskog rata, a možda i čitave historije".

I dok su Brusilovljevi korpusi potpuno okružili tvrđavu Przemyśl i dijelom nastupali prema Lisku i sjeverno od Turke, istočni odsjek od Stryja i Černivca i prema grebenima Karpata kontrolirale su dvije pješačke i dvije konjaničke divizije tzv. Dnjisterskog odreda Pavlova. Prelaze preko Karpata zapadno od Užok-prijevoja i rusko nadiranje s obje strane Przemysla prema zapadu uporno je branila ojačana 3. armija generala Borojevića.

Od 10. do 14. studenog desno krilo Borojevićeve 3. armije Rusi potiskuju na Užok-prijevoj – Cisnu – Lupków-prijevoj. Od 15. studenog počinju ogorčene borbe oko Užočkog prijevoja, prijevoja Roztoki Górne (Gornji) i Lupkówskog prijevoja.

Uz brojne trupe Rusi ubacuju i nove koje se ogorčeno bore s austrougarskim u naizmjeničnoj kontroli karpatskih uzvišenja i prijevoja. Od 24. do 28. studenog najžešće i najmasovnije borbe vođene su na prijevoju Dukla kojeg su Rusi zauzeli. A 2. prosinca Rusi prelaze na južnu stranu Beskida zauzimajući grad Bardejov, dok se Borojevićeve desetakovane snage zaustavljaju pred gradom Prešovom kada na ovom dijelu ratišta nastupa kratko zatišje.

Ove borbe ocijenjene su kao "početak strašnih muka i patnji trupa i grobnice miliona vojnika u Karpatima.."

Brojno stanje u Borojevićevim divizijama smanjeno je za četvrtinu. Smrzavanja su se penjala na tisuće vojnika a poraslo je i dezerterstvo, naročito u češkim jedinicama. Borbeni sposobnost austrougarske vojske uvelike je opala.

Nakon osvajanja Ljviva, zatim potpunog okruženja Przemysla sljedeći cilj ruske vojske bio je Kraków. Od 1.

do 13. prosinca odvijale su se kod Limanowe – Lapanowa najpresudnije bitke za opstanak Austro-Ugarske. Bespoštodne i krvave bitke suprotstavljenih armija brojnih korpusa s još brojnijim divizijama, pukovima i bataljunima vode se od 7. prosinca na prostoru Lapanów – Rajbrot uz rijeku Stradomku i Wislu kod Gromnika, Novog Sandeca i Sobolowa. Borbe su se prenijele i na jugoistočniji prostor oko područja Zborov – Stropkov sve do Medzilaborcea i Przemysla.

U istočnom dijelu šumovitih Karpata, na oko 300 km širokom frontu, od Užok-prijevoja do besarabijske granice iza grada Černivci, jedinice odreda generala Pflancer-Baltina ojačane mađarskim teritorijalnim jedinicama i jedinicama poljskih legionara /Józefa Pilsudskog/, jačine svega oko 40 000 vojnika, vodile su s dvostruko jačim Dnjisterskim odredom neprekidne borbe oko Bukovine i važnijih prijelaza preko karpatskih visova, na pravcima Stanislav – Kolomyja – Černivci do Máramarosszigeta s ciljem kasnijeg omogućavanja razvoja jačih snaga prema istočnoj Galiciji i ugrožavanja ruske pozadine. Pflancer-Baltina se morao povući na južne padine Karpata, održavajući se u Zakarpattju od Mukačeva, Husta i Máramarosszige-

ta kontrolirajući važnu željezničku prugu prema Bukovini.

Austrougarska ofenziva i ruska protuofenziva koncem prosinca 1914. godine

S početkom od 15. do 20. prosinca Conradova 9., 4. i 3. armija ojačane X. /Przemysl/ korpusom (domicilni Ukrajinci i Poljaci) nastupaju iz dolina rijeka Už i Laborca prema ruskim snagama na sjeveroistoku u pravcu Tarnowa oko gornje Wisloke i Sana na liniji Sanok – Krosno – Jaslo – Tuchów. Međutim, 21. prosinca general Ivanov sa šest korpusa pokreće protuofenzivu. Te operacije će imati veliki utjecaj na daljnja kretanja na cijelom istočnom ratištu. Na glavnom pravcu napada neprestano su trajale žestoke borbe. Na teško prolaznom prostoru promjera 20 km međusobno se borilo 10 divizija. Danju i noću, po snježnoj mećavi i na močvarnom zemljištu vođeni su krvavi napadi i protunapadi. Uoči Nove 1915. godine Rusi zauzimaju Gorlice i Užočki prijevoj potisnuvši Borojevićevu 3. armiju i armijsku grupu Pflancer-Baltina. Žrtve na obje strane su bile ogromne. Situacija za austrougarsku vojsku postajala je sve teža.

(Nastavak slijedi u idućem broju)

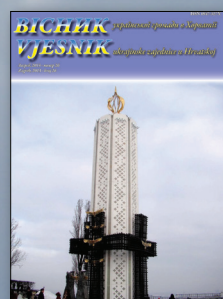
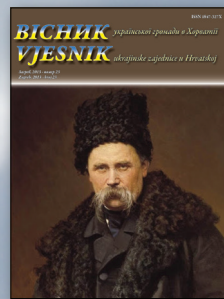
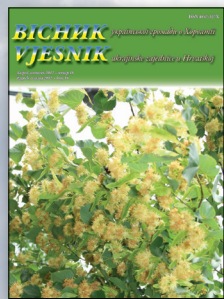
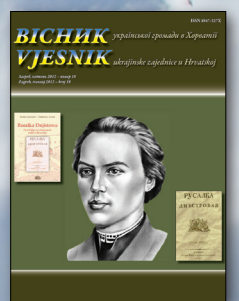
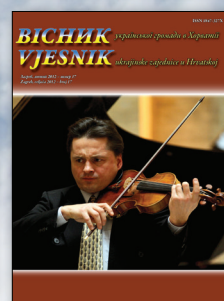
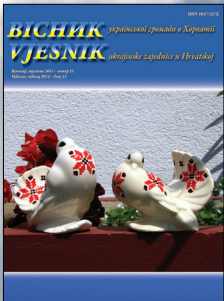
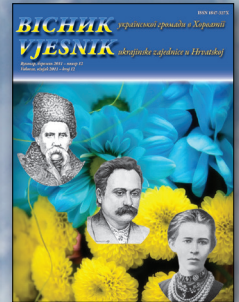
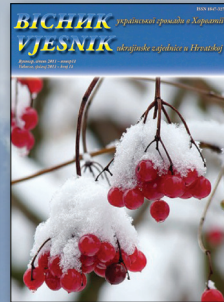
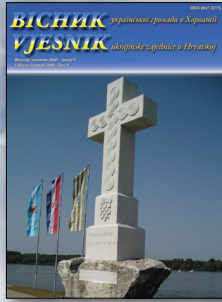
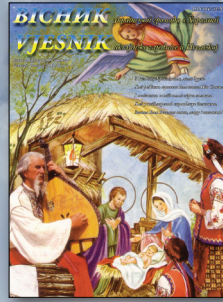
Boris Graljuk

¹ M. Zelenika, Prvi sv. rat, a. Tok operacija na lijevoj obali Visle, bitka kod Ivangoroda i borbe pred Varšavom. b. Tok operacija na desnoj obali Visle, Bitka kod Pšemisla i Hirova, borbe na Sanu i u Karpatima od 13. oktobra do 2. novembra, 568. – 579.

² P. Tomac, isto. U bitci kod Lođa bila su uključena 123 njemačka bataljuna s 800 topova protiv 204 ruska bataljuna s 750 topova, f. n. 84.

³ M. Zelenika, 608, f. n. 110.

⁴ M. Zelenika, 609, 624. – 625.

*Київ, Майдан Незалежності 2013
Kyjiv, Trg Nezavisnosti 2013.*